Lodzer Tageblat № 138

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem

פרייז 15 גראשען

לאָדזשער טאַגעבלאַט

היינט 6 זייטען

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 100-57, פון אַדמיניסטראַציע 100-47.

דינסטאַג, פ׳ קרח א׳ תמוז תרצ״א

16 czerwca 1931 r.

24-טער יאהרגאַנג

מוראדיגע שיפס-קאטאסטראפע אין פראנקרייך

העכער 400 מענשען דערטרונקען געווארען אין ים

גרוילענדע פערצוויפלונגס-סצענעס אויף דער אונטערגעגאַנגענער שיף

פּאַריז, 15 יוני (ספּעציעל צום „לאָדזער טאַגעבלאַט״) געכטען האָט אין ים-אויסגוס בּורגנוֹץ ביים אויסגאַנג פון טייך לאַארי אין פראַנקרייך פּאַסירט אַ שרעקליכע שיפס-קאַטאַסטראָפע, בעת וועלכער עס זענען אומגעקומען הונדער-טער מענשען.

זונטאָג פאַרמיטאָג איז די שיף „סט. פיהלערט״ אַרויסגעפאָהרען פון נאַנץ עס פיהרענדיג אויפ׳ן דעק 500 פּאַסאַזשירען, וואָס זענען געפאָהרען אויף אַנ׳אויס-פלוג אין די אַרומיגע געגענדען. דער גרעסטער טייל פון די פּאַסאַזשירען איז בעשטאַנען פון אַרבייטער מיט זייערע פרויען און קינדער, וואָס ווערען פער-שווארצט אַ גאַנצע וואָך אין די דושנע וואוינונגען פון דער גרויס-שטאָט און זענען געפאָהרען אויף די עטליכע שעה זונטאָג-אָפּרוה אין פעלד און וואַלד פון די אַרומיגע זומער-וואוינונגס-ערטער אויף דער אינזעל לע דע נאָרמאַט.

די שיף איז אָנגעקומען אויפ׳ן אָרט, און נאָכדעם, ווי די פּאַסאַזשירען האָ-בען פערבראַכט עטליכע שעה אויף דער פרייער לופט זענען זיי 3 נאָכמיטאָג צוריקגעפאָהרען מיט דער זעלבער שיף קיין פּאַריז. ווען די שיף האָט זיך שוין געפינען אַ שעה צייט אויפ׳ן ים, האָט זיך פּלוצלינג אויפגעהויבען אַ געוואַל-דיגער שטורם-ווינט. די פּאַסאַזשירען מורא-האָבענדיג פאַר׳ן שטורם, זענען אַלע זיך צונויפגעלאָפען צום שטייער-רודער. אַזוי אַרום האָט די שיף פערלוירען איר גלייכגעוויכט. אין אַ געוויסען מאָמענט האָט אַ מעכטיגע כוואַליע זיך אַ וואָרף געטון אויף דער שיף און זי איבערגעקעהרט.

אַרומגעכאַפּט פון אַ שרעקליכער פּאַניק און זעהענדיג אַז די שיף געהט אונטער האָבען די אונגליקליכע פּאַסאַזשירען גענומען שפּרינגען אין ים, האָ-פענדיג אַזוי אַרום גיכער זיך צו קענען ראַטעווען.

אין משך פון 1 מינוט איז די שיף אונטערגעגאַנגען. לויט אַנדערע ידיעות האָט מען אַ טייל פון דער אונטערגעהענדער שיף נאָך געזעהען אַ שעה צייט אויפ׳ן איבערפלעך פון ים און מסתמא איז זי געהאַט אַרויסגעטריבען געוואָרען אויף אַ פעלז און ערשט שפּעטער איז זי אונטערגעגאַנגען.

אַ עדות פון דער שרעקליכער קאַטאַסטראָפע איז געווען דער וועכטער פון לייכט-טורם אויפ׳ן ים, וואָס האָט געמאָלדען וועגען אונגליק דער לייטונג פון פּאָרט אין סט. נאַזאר. עס זענען גלייך אַרויסגעשיקט געוואָרען עטליכע רעטונג-שיפען, אָבער ווען זיי זענען אָנגעקומען אויפ׳ן אָרט פון דער קאַטאַסטראָפע, האָבען זיי שוין גאָרנישט געקענט אויפטון. דער ים איז געווען פערזייהט מיט שווימענדע מענשליכע קערפּערס און צובראָכענע שטיקער פון דער אונטערגע-גאַנגענער שיף. פון די 500—600 פּאַסאַזשירען, וואָס זענען געפאָהרען מיט דער שיף איז געלונגען אָפּצוראַטעווען קוים 8 מענשען און 4 טויטע. די איבריגע זענען אַראָפּ אויפ׳ן גרונד פון ים.

די מאַטראָזען פון די רעטונגס-שיפען גיבען איבער, אַז די רעטונגס-אַקציע געווען זעהר בעשווערט צוליב די שטורמענדע כוואַליעס.

דער „מאַטען״ גיט איבער רעלאַציעס פון איינעם פון די ווייניגע געראַטע-וועטע פּאַסאַזשירען פון דער אונטערגעגאַנגענער שיף. ער גיט איבער גרוילענדע איינצעלהייטען פון די שרעקליכע פערצווייפלונגס-סצענעס, וואָס האָבען זיך אָפּ-געשפּילט אויף דער שיף. האָר און נעגעל שטעלען זיך קאַפּויר הערענדיג וועגען די דאָזיגע חבלי-גיהנום.

פּאַריז, 15 יוני (ספּעציעל צום „לאָדזער טאַגעבלאַט״) לויט די לעצטע ידיעות, וואָס זענען אָנגעקומען פון סט. נאַזאַר, איז די צאָהל קרבנות פון דער שיפס-קאַטאַסטראָפע אַ קלענערע, ווי מען האָט פריהער גערעכענט און זי בע-טרעפט נאָר 350 מענשען. ווי עס שטעלט זיך אַרויס, זענען 150 פּאַסאַזשירען קראַנק געוואָרען אויפ׳ן וועג אויף דער ים-קראַנקהייט און זיי זענען אַראָפּ אין וועג צופאָהרענדיג קיין פּאַריז מיט דער באַהן. אַזוי אַרום זענען זיי נצול גע-וואָרען פון אַ זיכערען טויט.

פון גאַנצען פראַנצויזישען ים-ברעג מעלדעט מען וועגען גוואַלדיגע שאָדענס, וואָס דער שטורם-ווינד האָט אָנגעמאַכט. וועגען דער שטאַרקייט פון שטורם קען עדות זאָגען דער פאַקט, וואָס נעבען דונקירכען האָט דער שטורם איבערגעקעהרט אַ אויטאָמאָביל און איהם אַריינגעוואָרפען אין ים און ביידע פּאַסאַזשירען פון אויטאָ זענען דערטרינקען געוואָרען.

פּאַריז, 15 יוני (ט) לויט ווייטערע ידיעות זענען אומגעקומען ביז 440 מענשען. 25 מענשען זאָלען זיין אָפּגעראַטעוועט געוואָרען.

פּאַריז, 15 יוני (ט) די צאָהל אומגעקומענע אין דער שרעקליכער שיפס-קאַטאַסטראָפע איז נאָך ענדגילטיג נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען.

עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז נאָר 44 נישט 150 פּאַסאַזשירען האָבען אין פּאָרטיק פערלאָזט די שיף און זענען געפאָהרען מיט אויטאָבוסען קיין סט. נאַנצעס און אַזוי אַרום זענען זיי ניצול געוואָרען.

לויט ווייטערע מעלדונגען איז דער קאַפּיטאַן פון דער אונטערגעגאַנגענער שיף „סט. פהילערט״ געווען זעהר אַ געניטער ים-פאָהרער, אָבער ער האָט די פּאַסאַזשירען נישט געקאַנט ראַטעווען, ווייל מען האָט נישט בעוויזען זיך צו כאַפּען צו די רעטונגס-שיפלעך און שווים-גאַרטלען, אַזוי גיך איז די שיף אונ-טערגעגאַנגען.

די מורא׳דיגע קאַטאַסטראָפע האָט אַרויסגערופען טיפען טרויער אין גאַנץ פראַנקרייך. דער פּאָרט פון סט. נאַנצעס איז בעלאַגערט פון טויזענדער מענשען וואָס וואַרטען אין גרעסטער פערצווייפלונג אויף ווייטערע ידיעות פון אונגליק.

די שווער געטראָפענע אלמנה, ברידער און פאַמיליע פון אונזער אונפערגעסליכען ליבהאַרציגען פריינד. דעם אונערמידליכען בויער פון דער יודישער פרעסע אין לאָדז און פערדינסטפולען געזעלשאַפט-ליכען עסקן

עמנואל האמבורסקי נ״ע

דריקען מיר אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל.

ישראל קאַהאַן און פאַמיליע.

דער אין צער און טרויער רוהענדער אלמנה, ברידער, שוואָגער׳ס און קרובים פון דעם איידעלען מענש און עהרליכען נאַציאָנאַלען עסקן, דעם פּיאָנער און בויער פון דער יודישער פרעסע

עמנואל האמבורסקי נ״ע

דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען אויפריכטיגסטען מיטגעפיהל

מרים און י. ב. גיפּס.

שווער געטראָפען צוליב׳ן טויט פון מיין זעהר געעהרטען פריינד דעם חשוב׳ן געזעלשאַפטליכען טוער און איידעלען מענש

עמנואל האמבורסקי נ״ע

דריק איך אויס דער טיף-בעטריבטער אלמנה ווי אויך דער גאַנצער פאַמיליע מיין אויפריכטיגען מיטגעפיהל.

סאַלאַמאַן קוסטין

צוליב׳ן טויט פון רעדאַקטאָר און אַרויסגעבער פון „לאָדזער טאַגעבלאַט״

עמנואל האמבורסקי

דריק איך אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל דער שווער-געטראָפענער פאַמיליע און דעם פערלאַג פון „לאָדזער טאַגעבלאַט״

דוד צעלמייסטער

דירעקטאָר פון לאָדזער קאַמעראַל-טעאַטער.

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אונזער געליבטער פאָטער, גרויספאָטער, אור-גרויספאָטער, ברודער און שוואָגער

נ״ע אהרן יהושע

ציעשעלסקי

אין עלטער פון 82 יאָהר

די לויה קומט פאָר היינט דינסטאָג, א׳ תמוז תרצ״א, 3 אַ זייגער נאָכמ. פון טהרה-הויז, וועגען וואָס עס טיילט מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאַמיליע

Z powodu Zgonu

b. p. Emanuela Hamburskiego

Redaktora i Wydawcy Dziennika „Lodzer Tageblat"

składa pozostałej RODZINIE wyrazy głębokiego współczucia

M. Szaładajewski.

געוו. אַסיסטענט פון בערלינער אוניווערזיטעטס-קליניק

Dr. med. M. STARKER

ספּעציאַליסט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פּעטריקאָווער 84, טעל. 145-23

נעהמט אָן פון 11—8 פאַרמיטאָג און 8—4 נאָכמיטאָג.

אַבאָנירט

— אין —

לאָדזער טאַגעבלאַט

האָבט דעם גרעסטען עפעקט

Z powodu zgonu

b. p. Emanuela Hamburskiego

Redaktora i Wydawcy „Lodzer Tageblat"

składa RODZINIE i WYDAWNICTWU wyrazy szczerego współczucia

Herman Erlich

Referent Prasowy Starostwa Grodzkiego Łódzkiego.

Z powodu przedwczesnego zgonu mego szczerego przyjaciela

b. p. EMANUELA HAMBURSKIEGO

składam RODZINIE tą drogą wyrazy najgłębszego współczucia.

Pamięć o Nim w sercu moim nigdy nie wygaśnie!

HENRYK BERMAN.

נאטע פון אמעריקא צום פעלקער-בונד

וועגען דער שטאַרקייט פון די אַמעריקאנישע בעוואפנונגען

ג ע נ ף, 15 יוני (ט) דער אַמטירענדער גענעראַל-סעקרעטאַר פון פעלקער-בונד-פערסאָנאַל האָט בעקומען אַ נאָטע פון אַמעריקאַנישען אויסערן-מיניסטער סטימסאָן, אין וועלכער עס זענען אָנגעגעבען ציפערן וועגען דער שטאַרקייט פון דער אמעריקאַנישער אַרמע און פלאָט, מיט דער אויפפאָדערונג צו פער נפענטליכען די דאָזיגע נאָטע אויך דורכ'ן פעלקער-בונד.

די נאָטע ענטהאַלט פאָלגענדע ציפערן: ארמע 139,957 זעלנער, פלאָט—109,88‎6, דער קריגס-פלאָט בעטרעפט 1241,840 טאָן איינשליסליך פיל אלטע שיפען, דער לופט-פלאָט—966 אַעראָפּלאַנען און 587 הידראָפּלאַנען, דריי לופט-שיפען און פלאָט-לופט-קרייצערס. די קאָסטען מאַכען אויס: פאַר דער אַרמע 350,457,317, פאַר'ן פלאָט 320,291,828, לופט-פלאָט 110,070.324 און פאַר די קאָסטען פון מאַטעריאַל צוזאַמען מיט בוי-קאָסטען 214,005,086 דאָלאַר.

גענף 15 יוני (ט) דער גענעראַל-סעקרעטאַריאַט פון פעלקער-בונד האָט היינט פערעפענטליכט די נאָטע, וואָס די אַמעריקענישע רעגירונג האָט פער-צפענטליכט אין וואַשינגטאָן וועגען אַלע מינים בעוואָפנונגען פון די פעראייניג-טע שטאַטען. די נאָטע ווערט פערענדיגט מיט דער האָפנונג, אַז אויך די איבערי-גע מלוכות וועלען נאָכטון דעם ביישפיל פון אַמעריקא און וועלען פערעפענטלי-כען די שטאַרקייט און צאָהל פון זייערע בעוואָפנונגען, כדי אַזוי אַרום צו שאַפען אַ גינסטיגערן באָדען פאַר דער קומענדיגער אינטערנאַציאָנאַלער ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ.

מכבי איינגעגאַנגען אויף אַ פשרה וועגן פוסבאָל-מעטשעס אין שבת

י ר ו ש ל י ם, 25 יוני (יטא) אויף דער אינטערווענץ פון ועד הלאומי האָט די פערוואַלטונג פון „מכבי" מסכים געווען אָפּצולעגען די פוטבאָל-מעטשען פון די קומענדע צוויי שבתים.

די פערוואַלטונג פון „מכבי" האָט צוגעזאָגט אויף להבא צו רעגולירען די פראַגע וועגען די שבת'דיגע פוטבאָל-מעטשען.

אַלטע לאָדזער פרוי ערמאָרדעט געוואָרען ביי געהיימניספולע אומשטענדע

(§) פונרמאַנעם האָבען, דורכפאָה-רענדיג דעם אַלעקסאַנדרער שאָסע, בעמערקט ליגען אַ מת. די אויספאָר-שונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז די גע-הרג'עטע איז די 62-יעהריגע וויקטאָריא וואַלטער פון לאָדז (ראַוסקא 80). אין איהר טאַש איז געפונען געוואָרען אַ טראַמוויי-בילעט פון לאָדז. מען נעמט אָן, אַז די אַלטע איז ערמאָרדעט געוואָ-רען.

פויער צינדט אונטער זיין ווירטשאַפט צו בעקומען די אַסעקוראַציע-פרעמיע

(§) עהרגעכטען איז אויסגעבראָכען אַ שרפה אין דאָרף אַלעכאָוו הינטער לאָדז. די שרפה איז געווען אַ געוואַל-דיגע. ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז אַ געוויסער קאָוואַלסקי האָט אונטערגע-צונדען זיין ווירטשאַפט, כדי צו בעקו-מען די אַסעקוראַציע פרעמיע פון 80 טויזענד זל. מען האָט איהם אַרעס-טירט.

געפאַהר פון אַ סטרוזשעס-שטרייק

(§) די לאָדזער סטרוזשעס שטעהען איצט שטאַל און אויסען פיר זייערע פאָ-דערונגען, אויסצובעסערן זייערע אַר-בייטס- און לוין- בעדינגונגען. וועגען עס האָבען זיי שוין אָפּגעהאַלטען קאָנ-פערענצען מיט הויז-איינגענטימער, וועל-כע ווילען צומאָל נישט הערען וועגען ענדערן די בעדינגונגען.

היות עס ענדיגט זיך איצטיגען דער לטער אָפּמאַך, איז נישט אויסגעשלאָ-סען, ס'זאָל קומען צו אַ סטרוזשעס-שטרייק.

גרויסער שטורם איבער ענגלאַנד

ל אָ נ ד אָ ן, 15 יוני (ט) נעכטען איז איבער ענגלאַנד אריבער אַ גוואַלטיגער שטורם. אין בירמינגהאַם זענען פון שטורם און שלאַגס-רעגען איינגעפאַלען עט-ליכע הייזער. 1 פרוי איז דער'הרג'עט געוואָרען און 10 פערזאָן זענען פער-וואונדעט געוואָרען. אין פיל ערטער איז געגאַנגען אַ געוואַלדיגער האָגעל.

נעבען בירמינגהאַם האָט דער שטורם אויפגעהויבען אַ אויטאָ אין דער לופט און איהם אוועקגעטראָגען אויף 50 מעטער ווייט, וואו ער איז אריינגעשליידערט געוואָרען אין אַ גרוב. אין דאָרף וואַדינגטאָן איז פון אַ בליץ געטראָפען געטראָ-פען געוואָרען די קירך וואָס איז איינגעפאַלען צוזאמען מיט נאָך 30 פויערים-הייזלעך.

לאָדזער צושניטענע געזוואַ"ער פון אַ צוג הינטער אנדזשעיעוו

מען ווייסט נישט ווער דער קרבן איז

(§) אויף דער באַהן-ליניע הינטער אַנדזשעיאָוו האָט מען געפינען אַ טויטען קערפער פון אַ פרוי מיט אָפּ-געשניטענע הענד און פיס. די פרוי איז געווען אַ קרבן פון אַ צוג, וואָס איז גע-פאָהרען פון לאָדז קיין קאָלושקי. ביי דעם טויטען קערפער האָט מען קיין שום דאָקומענטען נישט געפינען. ס'איז נאָר פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די אומגע-קומענע איז אַ לאָדזערין. לויט איהר אויסזעהן, איז זי אַ דיקליכע, לערך 40 יאָהר אַלט. ווער עס חשד ווער די גע-הרג'עטע איז דאַרף מיטטיילען דער פאָוויאַטאַווער פאָליציי פיעטריקאָווער 100 (טעלעפאָן 76—116).

לאָדזער קאַסע-ברעכער בעראַבען די יודישע באַנק אין פעטריקאָוו

(§) די לאָדזער אויספאָרשונגס-אַמט האָט נעכטען בעקומען אַ מיט-טיילונג פון פעטריקאָוו, אַז דאָרט האָבען זיך איינגעבראָכען גנבים אין דער יודי-שער לייה- און שפאָר-קאַסע און צוגענ-רויבט 2970 זל. און אַביסעל זילבערנע דאָלאַרען. די וועקסלען און אָבליגאַציעס האָבען זיי נישט גערירט.

ס'איז פערהאַן אַ פערדאַכט, אַז די גנבה האָבען אויסגעפיהרט לאָדזער „בעלי-מלאכות". ס'זענען אַרעסטירט געוואָרען די צוויי לאָדזער, קלוטשניסקי און פיעטראָווסקי.

אינזש. א. רוסאַק געשוואָרענער דאָלמעטשער אין קרייז-געריכט

די טעג האָט דאָס יוסטיץ-מיניסטער-יום נאָמינירט דעם בעקאַנטען לאָדזער עסקן און פעדאַגאָג אינזש. א. רוסאַק (נאַרטאָוויטש גאַס 47) אלס געשוואָ-רענער דאָלמעטשער אין קרייז-געריכט פון אַלע דאָקומענטען און פאַפירען אין דער רוסישער, דייטשער און פראַנצוי-זישער שפּראַך.

אינזש. רוסאַק איז אַ בעקאַנטע יודי-שע פערזענליכקייט אין לאָדז, וועלכע האָט זיך שוין פון לאַנגע יאָהרען ער-וואָרבען דעם צוטרוי פון דער גאַנצער יודישער בעפעלקערונג און אויפ'ן נייעם אַמט וועט ער זיך געוויס אויך ערווער-בען אַ גרויסע פּאָפּולאַריטעט.

ניי אַלקאָהאָל-געזעץ גערט מאָרגען אַריין אין קראַפט

(ב) מאָרגען גערט אַריין אין קראַפט דער נייער אויסטאַוו וועגען אַלקאָהאָל. זינטאָג וועט מען נישט מאָרען פאַר-קויפען קיין אַלקאָהאָל פון 6 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג, יונגערליכע וועט מען אויך בראָנפען נישט מאָרען פערקויפען.

נייע פּאָרשריפטען וועגען מאַנופאַקטור-אויספער-קויפען

(ר) די לאָדזער האַנדעלס-קאַמער אַר-בייט אויס אַ פּראָיעקט פון אַ פערפליכ-טענדען רעגולאַמין וועגען אויספערקוי-פען אין מאַנופאַקטור-געשעפטען.

ג. ערשטעוועט די אונטערוואַסער-שיף וואָס פאָהרט צום נארד-פאָל

ל אָ נ ד אָ ן, 15 יוני (ט) לאָרד הובערט ווילקינס, דער קאַפּיטאַן פון דער אונטערוואַסער-שיף, אויף וועלכער ער מאַכט אַ עקספּעדיציע צום צפון-פאָל, מעל-דעט צום „ניו-כראָניקל" וועגען דער סכנה אין וועלכער די שיף האָט זיך עהער-נעכטען געפינען. לויט די דאָזיגע מעלדונגען איז געפּלאַצט דער צילינדער פון איין מאַשין, אָבער דעם העלדישען קאַפּיטאַן איז געלונגען מיט די איבעריגע מאַשינען בשלום ווייטער צו פאָהרען.

אונזער ח' מיטגליד ה' יעקב קלעפפיש צוליב'ן טויט פון זיין ברודער

נ"ע פישעל קלעפפיש

און שוועסטער

נ"ע לאהביילע שטראוויס

דריקען מיר אויס אונזער שמערצפולען מיטגעפיהל.

המקום ינחם אותך בתוך שאר אבלי ציון וירושלים!

די פערוואַלטונג פון „עזרת אחים".

הנגו מביעים בזה את השתתפות צערנו העמוק לרגלי מות עורך עתון „לאָדזער טאַגעבלאַט" האיש המצוין במדותיו, אהוב לכל הבריות רודף שלום

נ"ע עמנואל האַמבורסקי

משפחתו וכל אוהביו ינחמו בנחמת ציון וירושלים.

ועד חברת מוכרי עתונים בעיר לודז

טיף געריהרט צוליב דעם פריהצייטיגען טויט פון רעדאַקטאָר-אַרויסגעבער פון „לאָדזער טאַגעבלאַט"

נ"ע

עמנואל האַמבורסקי

דריקט אויס די פערבליבענע פאַמיליע ווי אויך פערלאַג פון „לאָדזער טאַגעבלאַט" דעם טיפסטען ביילייד

יהושע קאַפּעל

בבכיה על מות ידידנו איש חי רב פעלים ויהודי נאמן בכל לבבו מר

עמנואל המבורסקי ז"ל

אנו אומרים לבני משפחתו המתאבלים: המקום ינחמכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים. בשמו יזכרו הטוב, שהשאיר אחריו, תמצאי נחומים.

פ. ז. גליקסמן.

מיר דריקען אויס דעם אויפריכטיגסטען מיטגעפיהל דער פיל נעטראָפענער פ אַ מ י ל י ע און דער רעדאַקציע „לאָדז. טאַג." צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פונ'ם פיאָנער פון דער יודישער פרעסע אין לאָדז

רעד. עמנואל האַמבורסקי ז"ל

ר ע ד אַ כ צ י ע

„אילוסטרירטער פוילישער מאַנטשעסטער".

אַ היציגער בעל-חוב

(§) ערמונד פאַוועליקאָווסקי איז גע-קומען צו זיין פריינד סטעפאַן קאַטשאַ-ראָווסקי (קעלמא 14) זיך באָרגען 200 זל. די „פּאָזשיטשקע" איז געגעבען גע-וואָרען און אַלס פּטיחות פאַר דער טובה האָט קאַטשאַראָווסקי גענומען אַ וועק-סעל. אָבער צאָהלען דעם וועקסעל האָט זיך פ. נישט געאיילט. אַז ק. איז געקו-מען מאַהנען זיין געלד, האָט דער בעל-חוב איהם מכבד געווען מיט אַ שטעקע איבערן קאָפּ, אַז מען האָט געמוזט אַרויסרופען פּאַגאָטאָוויע.

פ. איז פאַר זייקאַמפּס-לוסטיגקייט פער'משפּט געוואָרען אויף 4 חדשים תפיסה און צו בעצאָהלען די 200 זל. פאַר'ן וועקסעל צוזאַמען מיט פּראָצענ-טען.

פערמעגענס-שטייער

(ר) די פינאַנץ-קאַמער האָט בעאויפ-טראַגט די פינאַנץ-בעאַמטע טעלוויז איינצומאָהנען דעם פערלעגענעם חוב פון פערמעגענס-שטייער.

אַרעסטירט פאַר פאַלש-געלד

(§) נעכטען איז ארעסטירט געוואָרען פרוי לאה קאַרא ביים אויסגעבען אַ פאַר פאַלשע 5-זלאָטי מטבעות.

„HERCLIJA"
PENSJONAT - INTERNAT
dla dzieci i młodzieży
w p[illegible]
CZARNIECKIEJ-GORY
OTWARCIE 1-go CZERWCA r. b.
Korepetycja, gimnastyka, i rozrywki pod kierownictwem sił fachowych.
wszelkie kąpiele lecznicze, wykwitna kuchnia—
Najtroskliwsza opieka i pielęgnacja zapewnion
Dokładne informacje i zapisy przyjmuje
p. Poznańska, ul. Magistracka 20, telefon 20-103.

לעזט און אַבאָנירט
לאָדזער טאַגעבלאַט

דאָס קאָנצעסיאָנירטע
עלעקטראָטעכנישע ביוראָ
פון מ. וואַלדמאַן
נעמט אָן ליכט- און קראַפט-אַנלאַגען צו מעסיגע פרייזען. ביים טאַמבירירער נ. וואַלדמאַן,
וווסכאָדניא 50

אַ בעקוועם צימער
מיט בעזונדערן איינגאַנג פון קאָרידאָר איז פון זאָפאָרט בילליג צו פערמיטען פאַר 1 אָדער 2 יונגעלייט. צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטראַציע.

Dr. med Michał Geller
אַבסאָלווענט פון ווינער אוניווערזיטעט האָט זיך בע-זעצט אין לאָדז נאַוראָט 2, וו. 12 און היילט מיט האָמעאָפּאַטיע און נאַטורהיילונג. נעמט אָן פון 1—10 ביימאָג אין הויז נאַוראָט 2 און פון 4—7 אָוו. אין דער האָמעאָפּאַטישער אַפּטייק גלובנאַ 5.

Dr. L. PIKIELNY
UROLOG
ספעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָז, אורין-קראַנקהייטען
Nawrot 8. telefon 219-90
נעמט אָן פון 4 — 7 אָוונט

Dr. med. J. BETTE
ספעציאַל-אַרצט פאַר קינדער און אינערליכע קראַנקהייטען
Piotrkowska 6, tel. 144-95
נעמט אָן פון 8 ביז 11 פריה און פון 4—6 נאָכמ.

Dr. M. GOLDFARB
זאַוואַדזקא 18, טעל. 153-19
הויט, האָר און געשלעכטס-קראַנקהייטען

Dr. med. M. Heller
ספעציאַליסט פאַר הויט- און וענערישע קראַנקע און מענער-שוואַכע
נאַוראָט 2, טעל. 179-63
נעמט אָן ביז 10 פריה, און פון 4—8 אָוונט
פאַר פרויען פון 4—5 נאָכמ.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע פרייזען.

Dr. A. Mazur
וווסכאָדניא 65, טעל. 166-01
נעמט אָן פון 10—1.30 און פון 4—6 אָוונט

Dr. med. H. Różaner
ספעציאַליסט פון הויט- און וענערישע קראַנקהייטען און קינדערלאַזיגקייט
נאַרוטאָוויטשא 9, טעל. 128-98
נעהמט אָן פון 8—10; 5—8 אָוונט
אַ ספעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. E. Reicher
ספעציאַל אַרצט
פאַר מענער שוואַכע הויט האָר און וענערישע קראַנקהייטען דיאַטערמיע-בעהאַנדלונג און עלעקטראָ-טעראַפּיע
אַלעדזשאַנדראַ 28 טעל. 201-93. נעמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5—9 אָוו. זונטאָג פון 9—1 מיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייזען

Dr.
Wołkowyski
פעררייזט

Dr. med. N. ROZEN
צאָהן-כירורג
רקראַנקונג פון צאָהן, שטשענקעס, דזשאַנסעס, גומען, צונג-קראַנקהייטען א. ד. גל. צייהן-רעגולי-רונג, רענטגענדיאַגנאָסטיק.
אנדזשעיא 7, טעלעפאָן 216-57
נעמט אָן פון 3 ביז 7 אָוונט

Dr. Niewiażski
ספעציאַליסט
פאַר סיפיליס, טריפּער און מענערשוואַכע
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען
און עלעקטראָ-טעראַפּיע אַנאַליזען.
פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אנדזשעיא 5 טעל. 159-40
[illegible] 8 ביז 11 פריה, און פון 5—9 [illegible]
[illegible] ביז 1 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

לאדז 16. יוני 1931	דינסטאג
זון אויפגאנג 3.16	א' תמוז תרצ"א
זון אונטערגאנג 7.56	פ' קרח

טאג-כראניק

פאבאר 1910

היינט דינסטאג דארפען זיך צו שטעלען פון יאהרגאנג 1910 פאר דער קאמיסיע 1 (זאקאנטנא 82) פון 8. קא-מיסאריאט. –

S, Sz, Sch,

פאר דער קאמיסיע 2 (אגראדאווא 34 יאהרגאנג 1910 פון 13. קאמיסאריאט

R, W, Z, Ż,

פאר דער קאמיסיע 3 (אלעע קאש-טשושקי 21) דארפען זיך צושטעלען די יוגגעלייט פון יאהרגאנג 1909, (אדרא-טשעניעס) פון 7. קאמיסאריאט פון A ביי K איינשליסליך.

די פאבאר-פליכטיגע דארפען מיט זיך מיטנעמען זייערע פערזענליכע דא-קומענטען און די בעשטעטיגונגען, אז זיי זענען אריינגעצויגען געווארען אין די פ באר-ליסטעס.

יודישע פרוי קריגט א פאפלעקציע צופיסענס ביי איהר פערשטארבענעם ברודער

טראגיש געשעהעניש אין לאדז

(—) לאדז איז געווען אויפגערעגט-טעלט געווארען פון א טראגישען פאר-פאל: בעת א שוועסטער, וואס איז גע-קומען מחילה בעטען איהר פערשטאר-בענעם ברודער, האט בעקומען א הארץ-שלאג.

זונטאג אווענד איז געשטארבען דער לאדזער איינוואוינער פישעל קלעפפיש פון גדאנסקא 18 מאנטאג פריה, איז געקומען דעם פערשטארבענעם'ס שוועס-טער, לאה בעלע שטראוועס פון ציגעל-גאס 34, מחילה בעטען. ווי נאר זי איז אריבער די שוועל און דערזעהן דעם ברודער ליגען אויף דער פאדלאגע מיט די ברענענדיגע ליכט צוקאפענס, איז זי אוועקגעפאלען נעבען דעם פערשטאר-בענעם אין בעקומען א הארץ-שלאג.

ס'איז באלד ארויסגערופען געווארען א דאקטאר, אבער ס'איז שוין געווען צו שפעט. אויפ'ן וועג צו איהר היים איז זי געשטארבען.

די לויה פונ'ם ברודער איז פארגע-קומען 12 פארט. און איהר לויה — 4 נאכמ. ביידע: דער ברודער און די שוועסטער זענען אין איין טאג גענו-מען צו קבורה.

דער טראגישער פאל האט אין שטאט געמאכט א שטארקען רושם.

—:0:—

בייזוויליגער קלאנג

וועגען דער אקציען-געזעלש. "לודוויג גייער".

אין דער נעכטיגער ווארשעווער פרע-סע האט זיך בעוויזען א ידיעה, אז די לאדזער "אקציען-געזעלשאפט "לודוויג גייער" האט דערלאנגט א ביטע וועגען א נאדזאר, אז דער נאדזאר זאל זיין א פועל יוצא פון באנקראט פון דער לאדזער האנדעלס-באנק.

ווי מ'אינפארמירט אונז פון מעסגע-בענדע קרייזען, איז די ידיעה אויס-געזויגען פון פינגער און האט קיין שום ממשות נישט. די ידיעה איז פער-שפרייט געווארען מיט א בייזוויליגע כונה צו שעדיגען דעם פרעסטיזש און גוטען נאמען פון דער אלטער סאלי-דער פירמע.

פערבלאנדזשעט

ט'איז פערבלאנדזשעט געווארען דער 8-יעהריגער יחיאל נתן פיעטרקאווסקי פון פאלודניאווא 27. ער איז זנגעטון אין א העל היטעלע און ברוינע הויזען.

אונטערנעמער ווערען בעשטראפט

פאר אויסשטעלען פאלשע ארבייטסלאזען-בעשייניגונגען.

א קאנטראלע פון ארבייטסלאזען-פאנד האט פעסטגעשטעלט און פיל פאלען, אז ארבייטס-געבער אין לאדז האבען ארויסגעגעבען די ארבייטסלאזע פאלשע בעשייניגונגען בנוגע דער אפ-געארבייטע" ארבייטס-צייט און אנדע-רע נישט-ריכטיגע איינצעלהייטען, ווי ווי די סיבה פון בעפרייען דעם ארביי-טער פון דער בעשעפטיגונג און דאס העכערן דעם דורכשניטליכען טעגלי-ליכען פערדינסט. ס'האבען אויך פא-סירט פאלען, אז אונטערנעמער האבען ארויסגעגעבען בעשטעטיגונגען פון פערלירען די ארבייט פאר פערזאנען וועלכע האבען ביי זיי לחלוטין נישט געארבייט.

צוליב דעם ווערען מעהרערע אונ-טערנעמער צוגעצויגען צו שטרענגער שטראף-פעראנטווארטליכקייט.

פון לאדזער האנדעלס-געריכט

—:0:—

בייזוויליגער באנקראט; גלייט-בריף; "נאדזאר"

(5) צום האנדעלס-געריכט איז געלי-גען איינגעלאסען א ביטע פון דער מאנופאקטור-פירמע יעקב מילראד (פיע טרקאווער 20), וועגען בעשטימען איהר א "נאדזאר". דער קרעדיט האט מיל-יאר'ן געשטעלט אין א געקווענטער לא-גע. דערצו האבען דעם גרעסטען חלק פון זיין אומזיסט-קאפיטאל איינגעשלי-נגען די איינוועסטיציעס אין זיין הויז, וואס בעטרעפען לערך 10,000 דאלאר. אויף דער זייט פון די אקטיוועס בע-ווייזט דער בילאנס א סומע פון 280 טויזענד זל., אויף דער זייט פון די פא-סיווע: 220,000 זל.

דער סאנאציע-פלאן בעשטעהט אין רעאליזירען דעם סחורה-לאגער און צו נעמען א הלואה פון דער קרעדיט-גע-זעלשאפט.

• • •

יהודה קופפערוואסער, מאנופאקטור-סוחר אין הויז-אייגענטימער אין פאביא-ניץ איז אין אקטאבער פ. י. ערקלערט געווארען אלס באנקראט צוליב'ן בייז-וויליגען פעשטעלען די צאהלונגען האט מען ק. געזאלט ארעסטירען, ער האט זיך אבער אויסבעהאלטען און זיין פע-מיליע-מיטגליד האט פאר איהם נישט ארויסבעקומען קיין גלייט-בריף נאך איי-ניגע ביטעס.

אין מאי ה. י. האט זיין בעפולמעכ-טיגטער פארגעלעגט די קרעדיטארען צו איינגעלייגען אויף 10 פראצענט בע-צאהלט אין צוויי-האלב-יעהרליכע ראטעס. און הגם די מעהרהייט קרעדיטא-רען דאט מסכים געווען אויף די רעגו-לאציע-בעדינגונגען, האט דאך די רעגולאציע נישט געוואלט בעשטעטי-גען דער סאר, ווייל קופפער'וואסער האט זיך אויסבעהאלטען און ער האט נישט פא רעגעלמעסיג קיין שום ציילונג. צוליב דעם מעם האט דאס געריכט איינגע-זעהן בייזוויליגקייט אין זיין באנקראט בפרט, ווען זיינע שטיפ-חפצים זענען פריהצייטיג בעהאלטען געווארען, די ביכער זענען פערשוואונדען געווארען און די אפאזיציע פון קרעדיטאר וואלף אינ-נער איז פולקום בעגרינדעט. דער ענין איז דעריבער איבערגעוויזען געווארען דער פראקוראטור.

* * *

און אויבאדלאשטשיט פון דער "טרי-קאטאזש-אינדוסטריע ס. ביעלינסקי און ז. קאמאראווסקי" (נייע ציגעל-גאס 20) איז ארויסגעגעבען געווארען ביעלינסקי'ן א גלייט-שיין אויף 1 חודש. ביעלינסקי און דערביי איבערגעגעבען געווארען צו פאליציאנישע אויפזיכט. עס איז אויך בעשטימט געווארען א 1-חודש'-דיגער טערמין אנצומעלדען די תביעות מצד די קרעדיטארען.

* * *

די באנקראטירטע מאנופאקטור סוח-רים יעקב-שמואל טשעכאנאווסקי און יעקב שאר (פיעטרקאווער 22), וועל-כע זענען אנגעזעצט געווארען אין ארעסט לטובת די קרעדיטארען, איז ארויסגעגעבען געווארען גלייט-שיינען אויף 1 חודש.

א געהיים בראנפען-בריזער

אין א סטויג היי.

די פינאנץ-קאנטראלערן זענען געקו-מען אויף די שפורען פון א בראנפען-פאבריקאנט, וועלכער וואוינט אין דארף מיקאלאיוב סטעפא זשענטארא. אין זשענטארא'ס וואוינונג האט מען געזוכט און נישט געפונען קיין שום פערדעכטיגעס. אבער אז מען האט גע-נומען מאכען א גרינדליכע רעוויזיע אין זיינע שטאלען, שייער'ס און קא-מערלעך, האט מען זיך אנגעשטויסע אויף א גאנ'אפאראט צו קאכען בראנ-פען אין... א סטויג היי. זשענטארא איז ארעסטירט געווארען. בעת'ן פער-הער האט ער אנגעוויזען אויף זיינע אונטערערדישע בעהעלטעניש פון די רויה-שטאפען צום בראנפען און אויף דער פארטיגער סחורה.

זשענטארא האט מיט זיין געהיימער פראדוקציע געבראכט שאדען דער מלוכה-קאסע אויף 100,000 זלאטעס. מ'האט איהם איינגעזעצט אין תפיסה.

ארומיגע שטעטלער ווילען פטור ווערען פון די ארעסט-הייזער

א רייה שטעט פון לאדזער וואיעוו-וואדזטווע, ווי טושין, אניעוו א. א. ווילען פטור ווערען פון די ארעסטען, וועלכע שלינגען איין היפשע סומעס. וועגען דעם איז אפגעגעבען געווארען א ביטע צום אינערן-מיניסטעריום.

טעאטער און קונסט

היינט די פייערליכע פרעמיערע פון דער "ווילנער טרופע"

היינט קומט פאר די ערשטע פייער-ליכע פארשטעלונג פון די "ווילנער" אין לאדזער שטאט-טעאטער. מיט דער דא-זיגער פרעמיערע ווערט געעפענט דער פראדוקציאנעלער זומער-סעזאן פון די "ווילנער" אין לאדז, א טראדיציע, וואס האט זיך שוין איינגעבאקען אין הארץ פון דער יודישער מאסע און דער יודי-שער אינטעליגענץ פון אונזער שטאט.

אלס פייערליכע פרעמיערע צו דער עפענונג פון סעזאן האבען די "ווילנער" אויסגעוועהלט דאס שטיק "שווארצע געטא", וואס האט זיך קונה-שם געווען אויף די ברעטער פון אלע גרעסטע טע-טערען אין דער גאנצער וועלט.

מיט דער היינטיגער פארשטעל-[...] הויבען זיך דא אן די יובל-גאסטשפי[...] פון דער דאזיגער טרופע, וועלכע ה[...] זיך אזוי פערדינט געמאכט פאר'ן יוד[...] שען טעאטער און פאר דער יודיש[...] סצענישער קונסט, נישט אין קיין קל[...] נער מאס אויך אין אונזער שטאט.

דאס יודישע לאדז וועט געוויס [...] רעם אויפנעהמען די חשוב'ע געסט [...] אויף א ווירדיגען אופן פייערן דעם [...] פערדינטען יובילי!!

יובל-קאמיטעט פון דער "ווילנער טרופע". אין לאדז.

אויף צו פייערן דעם 15-יעהריגען יובילעאום פון דער "ווילנער טרופע", וועלכער מאכט איצט א יובל-טורנע און הויבט מארגען אן איהרע גאסט-ראלען אין לאדזער שטאטישען טעא-טער, האט זיך דא געבילדעט א יובל-קאמיטעט פון פאלגענדען צוזאמענ-שטעל:

רעד. י. אונגער, רעד. ישראל קאהאן, דיכטער יצחק קאצענעלסאן, יוליוש לעוושטיין, ד"ר י. פרענקעל, ד"ר וו. פאלעק, דיר. ד. גארטשינסקי, רעד. לאזאר פוקס, סטאראסטע א. רושצווסקי, לאווניק ל. קוק, לאווניק א. יאצעל, רעד. א. קארועל, אינזש. י. קאצענ-בויגען, י. ב. גיבס, י. אבערזשאנעק, פ. אפאטשינסקי, י. טורקא, א. נייגאלד-בערג, א. קאן, קאנסול מאקס ק[...] פרעזעס ב. אייטינגאן, קינסטלער [...] ברוינער, מ. בראדערזאן, פ. נאדע[...] דעפ. ד"ר י. ראזענבלאט, לאוו[...] פראפ. סמאליק, ישראל ראבאי, ד[...] א. טארטאקאווער, ד"ר א. טומארק[...] פרוי ב. ספעקטאר, דיר. א. פערעלמ[...] ס. פעדער, רעד. ג. וואסערצוג, [...] בזשוסטאווסקי, י. שולמאן, י. לע[...] אדוו. י. פינעס, ה. פאפאווסקי, [...] קאבאקער, פרעזעס אינזש. האלצ[...] בער, פרעזעס מ. העלמאן, פרעזעס [...] דעגענשטיין, י. ראזענבערג, מ. ראז[...] באום, ד"ר ש. י. שווייג, ש. צימע[...] מאן, ד"ר ש. ווישעוויאנסקי, אדוו. [...] ווייצמאן, רעד. האלער, סט. געלבא[...] זשיטניצקי.

פון דוד-הערמאן-טעאטער

היינט "דער נסיון" פון יעקב פרעגער. די שעהנע דעקאראציעס און דאס קינס-טלערישע שפיל פון די שוישפילער מיט'ן פרעמיער יוסף קאמען בראש נימ[...] די פאלקאמע גאראנטיע פאר'ן הויכ[...] דער ערפאלג פון "נסיון" און די הערמאנ'ס קינסטלערישער אונטערנ[...] מאציע.

לאדזער שטאט-טעאטער

גאסטשפילן פון דער ווילנער טרופע ד' יר. מ. מואה

XVI 15-יעהריגער יובל-טורנע XVI

היינט, דינסטאג ד. 16 יוני 9 אוו. ערשטע פייערליכע פרעמיערע

שווארצע געטא

(אלע גאט'ס קינדער האבען פליגעל)

פון יודזשין אניעל. רעזשי: יעקב ראטבוים. דעקאר.: אנדזשיי פראגושקע. נעגער-געזאנג ה. קאן. דירעקטאר — מ. מואה.

עס נעמען אנטייל:

דזשים הארריס	יעקב הייסליק	מיקקי	מ. לעמבערגער
עלא יונגעל	יוסף ווידעצקי	שארטי	מעלניק
מר'ס הארריס, זיין מוטער	יוכבד הייסליק		יצחק דגים
באטשי, זיין שוועסטער	נעמי נאטאן	אין דער קינדער סצענע	דבורה ראזענבלום
דזשא	מיכאל קאץ	1. בילד	שבתי בלאכער
עווא דאווגע	מרים ארלעסקא		אסתר גאלדענבערג

נעגערט און ווייסע

צייטשען אנהויב און ענדע פון דער פיעסע פערלויפען לערך 17 יאהר

א. סאמבערג'ס ערשטער אויפטריט אין "שיילאק"

מנחם רובינ'ס ערשטער אויפטריט אין "200.000"

ראדיא פראגראם

דינסטאג ד. 17 יוני

לאדז (233,8) 11.58 שעה צייכען, 42.05 גרא. מאפען-מוזיק 1.15 טאג-פראגראם און רעפערטואר פון די טעאטערן און קינ"ס. 1.25 — 4 הפסקה 4 — גראמאפאן-מוזיק 4.47 קאמוניקאט יוגען וואסער-שטאנד 4.50 רעפעראט (ווארש) 5.10 פעליעטאן פון באי. 5.25 גראמאפאן-מוזיק 5.35 רעפעראט 6 — 7 קאנצערט 7 פערשידענעס 7.20 גראמאפאן-מוזיק 7.30 קאנאליזאציע-בוי אין לאדז רעפעראט פון פ. רימלער 7 קאמוניקאטען פון האנדעלס-קאמער. 8 ראדיא-טאג-צייטונג. 8.15 - 9.15 קאנצערט 9.15 ליטעראריש-מוזיקאלער שעה. 9.30 רעפעראט. 9.45 קאנצערט 10.50 צוגאבע צו דער ראדיא-טאג-צייטונג. קאמוניקאטען און טענץ.

קופאן № 123

אויף אומזיסטע יורידישע עצות.

דער בעזיצער פונ'ם דאזיגען קופאן קאן בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי - קאנסול פון אונזער רעדאקציע.

גילטיג היינט דינסטאג פון 3 ביז 4 נאכמיטאג

פאר דער בעקוועמליכקייט פון די פראווינצער לעזער.

א נייע פרעמיערע

"דער נסיון", דראמאטישע לע-גענדע אין דריי אקטען פון יעקב פרעגער.

יעקב פרעגער'ס דראמאטישע פאעמע איז געבויט אויף א פאלקס-לעגענדע און איז געשריבען אין געגראמטע פערזען. לויט דער פארם איז עס, הייסט עס, א זעלטען שטיק און דאס הערמאן - טעאטער פיהרט אויף צום ערשטען מאל א פיעסע אין פערזען.

צוקוקענדיג זיך צום שפילען, האט מען געקענט זעהען, אז די אקטיארען ווענען ווי געהעריג צוגעגרייט געווא-רען צו דעם ריטמיש-קלינגענדיגען פראזע-לשון.

פרעגער האט בעוויזען זיין דראמע אויפצובויען אויף א שפאנענדען סוזשעט און די אקציע איז די גאנצע צייט אויף קיין מינוט נישט לאנגווייליג, ווי דאס טרעפט אפט מיט די פיעסען פון די יונגערע יודישע דראמאטישע אוי-טארען, וועלכע האבען ווייניג פערשטענד-ניש פאר דער קאנסטרוקציע פון זייערע ווערק און אנשטאט פיעסען מיט א גוט-געבויטען סוזשעט, געבען זיי אונז אינסצעניזירטע מיליע - שילדערונגען, אין וועלכע דער גאנצער סוזשעט איז אריינגעפאקט אין ערשטען אקט און די איבריגע אקטען זענען נישט מעהר, ווי נאכשפילען, אדער עפילאגען.

דער אינהאלט פון שטיק איז אזעלכער:

לייבעל שניידער, א ערליכער פשוט'-ער יוד האט א זוהן, וועלכען ער וויל מאכען פאר א רב, א בן-תורה. דער זוהן, דוד'ל, לעבט צווישען ספרים און איז מיט זיינע מחשבות מעהר אין הימעל, ווי אויף דער ערד. דער מחבר שטעלט מיט איהם פאר א פערצייטי-שען יונגערמאן, א מקובל, מיט א שעה-נעם הדרת פנים, מיט א פערגייסטיגט אויסזעהן, א פערבענקטער און א פער'-חלומטער.

פאטער און מוטער לעבען אין שא-טען פון זייער זוה'. היטען זיינע פוס-טריט און שטאלצירען מיט איהם, ווי מיט א שיינדעל.

מאכט זיך א מעשה און דעם שרה'ס טאכטער, לילי, פערליבט זיך אין דעם געראטענעם און שעהנעם יודישען בחור און וויל בשום אופן נישט צפזוגען זיך פון איהם.

דערוויסענדיג זיך, אז זיין איינציגע טאכטער האט זיך פערליבט אין א יו-דישען בחור, פאלט אן א שרעק אויף דעם שרה און אויף זיין ווייב. זיי נעמען זיך דאס שטארק צום הארצען און היטען זייער טאכטער, זי זאל זיך נישט טרעפען מיט דוד'לען. דאס גיט זיך זיי אבער נישט איין. דעם פער-ליבטען מיידעל ציהט מיט אלע כחות צו איהם און איינמאל טרעפען זי איהר טאטע-מאמע אין די ארעמס פון יודי-שען בחור. דער רעש איז גרויס. דער שרה אין שטארקען גרימצארן געמט זידלען אלע יודען און זאגט אן, אז ער וועט זיי ארויסטרייבען פון זיין שטעטעל, וואס געהערט צו איהם.

עס ווערט א גערודער און מען נעמט זאגען תהלים.

דער שרה בעמיהט זיך ווידער, אז זיין טאכטער זאל זיך אפזאגען פון דוד'לען. עס העלפט ווידער נישט. לילי, די טאכטער, טענה'ט, אז זי איז גרייט אויף דאס ערגסטע און זי קען אהן איהר געליבטען נישט לעבען.

דער פריץ פאדערט דאן אויף דוד'לען, ער זאל זיך שמד'ען. דוד'ל וויל נישט הערען דערפון. ער וויל בשום אופן נישט ווערען אויס יוד. דער שרה הייסט זיינע מענשען, מ'זאל איהם נע-מען אויף טארטורען און צום סוף, מ'זאל איהם לעבעדיגערהייט בעגרא-בען; די טאכטער הייסט ער אריינ-ווארפען אין טורעם.

די טאכטער, דערהערענדיג, אז מען געהט איהר געליבטען לעבעדיג בע-גראבען, בעגעהט זעלבסטמארד, ארא-ווארפענדיג זיך פון טורעם.

דעם זעלבען גורל האט אויך איהר פאטער. דער צורר היהודים. ער נעמט זיך צום הארצען זיין געליבטע טאכ-טער'ס משונה'דיגען טויט און ער נעמט זיך אויך דאס לעבען.

דאס איז דער סיפור המעשה פון י. פרעגער'ס דראמאטישער פאעמע.

עס איז, ווי מיר זעהן, א סענטי-מענטאלער סוזשעט. א יודישליכער און שטיצט זיך אויף אנ'אלטער פאלקס-לעגענדע. וואס האט א סך ווארינאנ-טען.

עס איז א שטיק, וואס האט אלע מעלות צו ווערען געפעלען דעם ברייטען עולם. עס זענען פארהאן כסדר דורכנעמענדיגע עמאציאנעלע מאמענ-טען.

בעזונדערס שעהן געלונגען איז די סצענע, וואס שטעלט פאר דעם יונגען מקובל'ס וויזיע פון זיין התונה מיט זיין גויאישער כלה. די מעגליכקייטען זענען דא בעגרעניצטע, צוליב די קנאפע מאטעריעלע מיטלען פון הערמאן-טעאטער. דער רעזשיסער און די אק-טיארען האבען געגעבען דאס מאקסי-מום. די דעקאראציעס הארמאניזירען דא און דער צושויער האט הנאה.

נעמענדיג אין אכט, אז די אזוי-גערופענע ליטעראריש יודישע טע-אטערס שפייזען זיך הויפטזעכליך מיט איבערזעצטע פיעסען, איז פרעגערס "דער נסיון" א געווינס פאר דעם אונ-זער נישט-איבעריג-רייכען טעאטער-רעפערטואר.

אויפ'ן ערשטען ארט צייכענט זיך אויס אין דעם שטיק דער בעגאבטער ארטיסט יוסף קאמיען.

דאס איז א לעבעדיגער אקטיאר מיט ריהרענדיג, קוועקזילבערדיג-בלוט. ער איז נישט שטייף, ווי א "סטאר" (הגם אין דעם הערמאן-טעאטער איז ער א סטאר). ער קרעאירט דא אזש גאנצע דריי ראלען. ער איז יאן, דעם שרה'ס געשוואוירענער מענש, א סענטימענ-טאלער גוי, א שכור און א הוליאק; דאן צייכענט ער די סימבאלישע פיגו-רען פון אשמדאי און בדחן. שפילענדיג אזש גאנצע דריי ראל[...] חזר'ט ער זיך א ביסעל איבער א[...] שוואכט אפ דעם איינדרוק פון ד[...] פיין-געצייכענטע געשטאלט פון דע[...] הויף-מענש יאן. דאס איז א שאד א[...] די רעזשי וואלט בעסער געטון, ווע[...] זי גיט איבער צו שפילען די לעצט[...] צוויי ראלען אנדערע ארטיסטען פו[...] דער טרופע.

א געלונגענע פיגור פון א פערליב[...] טער, עקסטאטישער פריצישער טאכ[...] טער האט געוויזען די שוישפילער[...] דינה קעניג. זי האט גוט אדורכגעטראכט[...] איהר ראלע און האט פערדינט איה[...] ערפאלג.

ווייטער האבען זיך אויסגעצייכנ[...] בירנבוים (דוד'ל) ראקאוו (לייבעל שניי[...] דער) דער שרה (קורלענדער) ר' מאטע[...] (הירשפעלד).

די פארשטעלונג איז איינע פון ד[...] געלונגענסטע פון די פארשטעלונגען פ[...] דוד-הערמאן-טעאטער, הגם די פרעמיע[...] רע איז געשטעלט געווארען א ביסע[...] אין געאייל.

מען קען רעכענען, אז "דער נסיו[...] וועט זיך האלטען אויף די ברעטע[...] פון דאזיגען טעאטער.

ישראל ראבאן.

לאדזער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר נעמט-אן פון 6 ביז 7 אין אוונד
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

„Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16. Skz. poczt. 16 :אדרעס
טעלעפאנען: רעדאקציע 100-57, אדמיניסטראציע 100-47

די לאגיק פון די פאקטען.

די וואהל-רעזולטאטען צום ציוניסטישען קאנגרעס אין פוילען קאן מען אין רצען אזוי בעצייכענען: די ציוניסטישע גרופירונגען, וועלכע האבען ביז יטס אנמעכטיג געהערשט אין דער בעוועגונג, זענען געווארען אפגערוקט אין ווינקעל. זייער ארט פערנעמט איצט דער רעוויזיאניזם. עס האט זיך ארויס ויזען, אז דער „גענעראל שטאב" פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין ילען איז געווען אזוי פערליבט אין זיך אליין, אז ער ער האט אפילו נישט ישט געוואלט זעהן, וואס עס טוט זיך אין זיין נאהענטסטער אומגעבונג. ערשט יט א פאר טעג צוריק האט יענער „אויבערקאמאנדיר" געשריבען, אז געוויסע רויסטרעטונגען פון די רעוויזיאניסטען זענען נישט ווי געהעריג בעשטראפט ווארען, ווייל צו די רעוויזיאניסטען מוז מען זיך בעציהען מיט גרינגשעצונג. ס האט זיך אבער ארויסגעוויזען, אז מ'קאן זיך בעציהען צום רעוויזיאניזם ווי ען וויל, נאר נישט מיט – גרינגשעצונג. און עס ווייזט זיך ווייטער ארויס, אז יקא אין פוילען, וואו מ'האט אמייסטען גערינגגעשעצט דעם רעוויזיאניזם, האט ר אפגעהאלטען א גרויסען נצחון.

דער וואהל-רעזולטאט צום ציוניסטישען קאנגרעס מוז בעטראכט ווערען פון צוויי שטאנדפונקטען, וואס לערנט אינז דער אלגעמיינער ערפאלג פון רעוויזיא-ניזם! און שנית: ווי דארף מען פערשטעהן זיין אונגעהויערען ערפאלג אין פוילען? איך האב דעם איינדרוק, אז אין ביידע פאלען האבען מיר דא צו טון מיט דער אונ'רחמנות'דיגע לאגיק פון די פאקטען.

אויף דער ערשטער פראגע וואַרפט זיך פשוט אן די תשובה: דער ריזיגער יאיקס פון רעוויזיאניזם אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע איז אן'ענטפער, אס דאס שוואכע יודישע פאלק האט געגעבען דעם שטארקען ענגלאנד. דאס ו דער זעלבער ענטפער, וואס מיר געבען שוין 2 טויזענד יאהר כמעט דער נצער וועלט. דער דאזיגער ענטפער קען אויסגעדריקט ווערען אין 2 ווערטער: מיר רעזיגנירען נישט".

עס איז נישט שווער אויפצוווייזען על פי שכל, אז די דאזיגע אייביגע ניפעסטאציע איז סותר דעם לעבענס-אידאליזם. מיר ווייסען עס זעהר גוט. און ן קאנען מיר נישט אנדערש. מיר שלעפען זיך שוין ארום 4 טויזענד יאהר ער דער וועלט, איבער דעם גאנצען כדור-העולם, איבער אלע מענשליכע בים אנהויבענדיג פון די פרימיטיווסטע ביז צו די העכסטע, און מיר זעהען די אייגענע אויגען, ווי די אונגערעכטיגקייט איז שטענדיג דער זיגער, און גלויבען מיר, אז ענדליך וועט זיגען דער צדק ושלום, און מיט דעם דאזי- גלויבען לעבען מיר, און מיט דער דאזיגער אמונה האבען מיר שוין אזוי מעכטיגע אומות ומלוכות איבערגעלעבט. דער דאזיגער גלויבען איז געווארען ערס א מיסיע. יעדעס מאל אין אן'אנדער פארם און מיט אן'אנדער אקצענט ן מיר דער וועלט: דאס פאלק ישראל וועט נאך זוכה זיין צו יעהן דעם זיג דער גערעכטיגקייט, אייער ברוטאלע קראפט וועט שוואכער ווערען, און אונ- גלויבען וועט ערפילט ווערען.

דער ציוניזם איז איינער פון די ווארייאנטען פון דעם דאזיגען גלויבען. נעהער עפעס א נאציאנאלע היים, ווייל אזוי בעפעהלט די היסטארישע כטיגקייט. אונז געהער דאס קליינע שטיקעל ערד פון ארץ-ישראל, ווארום בעפעהלט די היסטארישע גערעכטיגקייט. און מיר וועלען דאס לאנד בע- מיר זענען געווען זיכער, אז אונזער גלויבען איז שוין ערפילט געווארען. אנצע וועלט האט דאך אונז אנערקענט דאס דאזיגע קליינע שטיקעל ערד. וליך אין דעם מצב, ווי עס איז איצט. אין דער מדרגה צו וועלכער די מזרע האבען עס דערפירט. א מדבר פון זאמד און שטיינער. מיר האבען עס נומען מיט א טיפען דאנק. און מיר האבען דארט אנגעהויבען צו ארבייטען — ווירקזאם. דערווייל זענען געקומען קליינע און שלעכטע מענשעלעך, גע- זיך אין דער קווער און אונז פערהאלטען. ווידער א שמערצליכע ענטוי- מיט וועלכער עס „שפייזט" אונז די געשיכטע, שפייזט אונז, ווי א שלעכטע נייזע שטיף-מאמע: מיט גיפט. מיר זענען אבער נישט פערגיפטעט געווא- מיר גלויבען אלץ ווייטער און מיר טוען ווייטער ערקלערען: מיר וועלען רעזיגנירען.

א געוויסע צאהל ציוניסטען האבען געפונען פאר נויטיג שטארקער צו אק- צענטירען די דאזיגע ערקלערונג און זיי האבען אויסגעוועהלט די רעוויזיאניסטען, בעדייט נאך נישט, אז אנדערע ציוניסטען גיבען נישט אפ די זעלבע ערקלע- מיר, די ציוניסטען פון אלע שאטירונגען — רעזיגנירען נישט. מיר לאזען נאר בעגנוגען מיט אונזער רוהיגער און ענערגישער אקצענטירונג. מיר בענוי- נישט קיין אויסגעשרייען. דאס איז דער גאנצער אונטערשיד. אבער דעם פון די רעוויזיאניסטען דארף מען פערשטעהן ווי א שטארקע אקצענטירונג דער ערקלערונג: מיר רעזיגנירען נישט! מיט אן'אויסרופונגס-צייכען צום סוף.

אין פוילען האט דאס געטון א גרויסע צאהל יודען. פארוואס?

דערפאר ווייל דארט האט מען דאס בעדארפט מעכטיגער, ווי אומעטום אויס- א געגען די, וואס בעמיהען זיך אפצושוואכען אונזער אויסרוף: „מיר רעזיג- נישט". אט דערויף האט דער פוילישער ציוניזם געגעבען זיין מאכטיגען ער. דערפון שטאמט דער גרויסער זיג פון די רעוויזיאניסטען. די פוילישע ניסטען האבען איצט געהאט די ערשטע געלעגענהייט זיך פריי ארויסצוזאגען. רען שטענדיג טעראריזירט, פערמאטערט מיט די שטענדיגע דיסקוסיעס, יגען דורך א מחנה אגיטאטארען, וועלכע האבען נישט די אויפגאבע איבער- צייגען דעם געגנער נאר איהם צו בעזיגען. אויף אזא אופן בעקומט דא די מינ- ריט די מאכט אין ציוניזם, אבער איצט בעת די וואהלען האט די מערהייט גענוג שוין מיט אזעלכע זיג-זאגען! און גענוג שוין מיט די פשרות. מ'וועט זאגען: דער „פאשיזם" האט געזיגט. נישט אמת: דער פאשיזם איז בעזונ

אזוי איז שוין די לאגיק פון די פאקטען אומעטום און אויך אין פוילען. איצט וועט זשאבאטינסקי האבען די מעגליכקייט ארויסצוווייזען זיין גאנצע ישע פעהיגקייט. ער וועט האבען די געלעגענהייט ארויסצווייזען דעם כח פון איינגעהאלטענהייט וועלכער זאגט נישט אלץ אדער גארנישט: ער איצט ערווערבען א דירעקטען איינפלוס אויף דער ציוניסטישער לייטונג, נישט קיין — „זעלבסטהערשונג", וועלכע מיר וועלען אגב קיינעם נישט גע- זא „סאמאדערזשאווע" פאליטיק וועט דאך זשאבאטינסקי בעשטימט נישט . אזוי וועט ער אויך גאנץ געוויס אפווארטען יעדען געדאנק פון סעפערא- דער ציוניזם וועט קיינמאל נישט זיגען אלס סעקטע.

וואס ווייטער דאכט זיך אונז אלץ מעהר אויס. אז מיר געהען צו א שעפע- קאנגרעס.

דר. יהושע טהאן

אמעריקאנער יוד לאזט איבער 2000 דאלאר פאר א יודישער קהלה אין וואהלין

ניו יארק (י.ט.א.) דער נישט- פערשריבען 2000 דאלאר אויף בויען פערשטארבענער יודישער סוחר א מקוה אין זיין היימשטעטעל גארא- גערשמאן האט אין זיין צואה דיטש (וואהלין).

ראט פון דער יודישער קהלה אין בערלין

בערלין, (י.ט.א.) אויף דער לעצ-טער פלענאר-זיצונג פון ראט פון דער יודישער קהלה אין בערלין זענען אויס-געוועהלט געווארען פאלגענדע 8 מיט-גלידער פון דער פערוואלטונג: מ. ראָ-זענטאל (ליבעראל), היינריך שטאהל (ליבעראל), אדוו מאקס קלעשנער (ציוניסט), קארל פוקס (ליבעראל), ווילהעלם גרעץ (ליבעראל), ד"ר סאנדלער (ציוניסט), דיר. אלעקסאנדער (ליבעראל) און אדאלף שאיער (קאנסערוואטיסט).

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט איז אויף דער פאריגער זיצונג אלס פארזיצער פונ'ם ראט געוועהלט גע-ווארען ה. שטערן (ליבעראל) און אלס ערשטער וויצע-פארזיצער—ד"ר אלפרעד קלעע (ציוניסט).

„בית-עם" אין בערלין

בערלין, (י.ט.א.) דא איז פאר-געקומען די פייערליכע עפענונג פון נייעם גרויסען לאקאל פון העברעאי-שען קלוב אין בערלין „בית-עם". די עפענונגס-רעדע האט געהאלטען ד"ר שמעון דאווידאוויטש, נאכהער האט גע-נומען דאס ווארט דער זקן-הסופרים פון דער העברעאישער ליטעראטור ד"ר שמעון בערנפעלד, וועלכער איז ענטוזיאסטיש בעגריסט געווארען דורך די צאהלרייך פערזאמעלטע פריינד פון העברעאישען ווארט. נאך די רעדעס פון ד"ר טארטשינער, ד"ר כאלאוויטשיק און ד"ר פינעס איז די אפיציעלע פייערונג געשלאסען געווארען.

וויכטיג פאר לעטניקעס

בעקאנטע און אומבעקאנטע.

אום צו געניסען פון היימישע פרישע שמאקהאפטע מיטאגען איז צו בע-קומען נור אויף שרודמיעסקא № 21 (פריהער צעגעלניאנא 12) טעל. 176.40

פרייז 4 שפייזען 2 זלאטיס פרייז 4 שפייזען

אויף פערלאנג צוזושטעלען צו הויז. פליישען צום אויסוואהל.

קומט און איבערצייגט אייך!

די רעגירונג וויל דורכפיהרען אנ'אינערליכע קאפיטאליזאציע

רעאר גאניזעציע פון דער מלוכה-אדמיניסטראציע. - שטייער-רעפארם.-געגען עטאטיזם.-
אויפ'ןווירטשאפטליכען פראנט!...

וויצע-מיניסטער סטאזשינסקי וועגען דער ווירטשאפטליכער לאגע

דער וויצע פינאנץ-מיניסטער סטאזשינ-סקי האט אין פויזען געהאלטען א רע-פעראט אויף דער טעמא: „דער וועלט-קריזיס און דער ווירטשאפטליכע סיטו-אציע פון פוילען".

מיניסטער סטאזשינסקי האט געמאכט די בעמערקונג, אז ער טראגט נישט ארויס אין אנ'אפיציעלען כאראקטער אין דער-נאך האט ער געשילדערט דעם ווירט-שאפטליכען קריזיס אין אמעריקא און אנדערע לענדער, קומענדיג צו פוילען איז דער מיניסטער אבער ארייגעפאלען אין אנ'אפטימיסטישע שטימונג און ער-קלערט, אז פוילען לעבט פיל לייכטער איבער דעם קריזיס, ווי די אנדערע לענ-דער. אין דער מיניסטער שטעלט קודם כל פעסט, אז דאס איז דאס פערדינסט פון די מאי-רעגירונגען. הגם פיל רעגי-רונגס-פעראדנונגען זאגט דער מיניסטער זענען שמערצליך פאר דער בעפעלקע-רונג, אבער אין רעזולטאט, האפט ער, וועלען זיי געבען גוטע רעזולטאטען און ברענגען א פערלייכטערונג פאר דער בע-פעלקערונג, און פערהיטען די מלוכה פון א ווירטשאפטליכען צוזאמענברוך.

די הויפט-פרינציפען פון דער רעגי-רונג איז קודם כל אנ'אונבעדינגטער גלייכגעוויכט פון בודזשעט און די פעסט קייט פון אונזער וואלוטע. די רעגירונג שטעהט אויף דער וואך פון די דאזיגע צוויי הייליגקייטען פון וועלכע עס איז אפהענגיג דער ווירטשאפטליכער און פא-ליטישער גורל פון דער מלוכה. און שטעהענדיג אויף דער וואך פון די דא-זיגע צוויי פרינציפען גיט די רעגירונג ארויס אלע ארט פעראדנונגען אהן אונזערשיד צי זיי ווערן נישט גוט אויפגענומען פון דער בעפעל-קערונג. וויצע מיניסטער סטאזשינסקי קריטיקירט דאן די צייטונגען, וועלכע לאזען פערשפרייטען, צוליב פאליטישע צוועקען, קלאנגען וועגען דעם אז די רעגירונג האט בדעה צומאכען א געלד אינפלאציע. דערמיניסטער שטעלט פעסט אז צו דעם וועט קיין שום מאי-רעגירונג נישט דערלאזען.

ווייטער איז דער מיניסטער מודה: אז דער בודזשעט דארף נאך מעהר פערגרע-סערט ווערען. מ'קאן דאס אבער נישט אדורכפיהרען בלויז אויף ארטין מעכאנישן וועג נאר מען מוז איבערבויען אונזער גאנצער סטרוקטור אין די מלוכה-אדמי-ניסטראציע.

א טייל ארבייטען זענען שוין אין דער ריכטונג געמאכט געווארען, ווי עס איז שוין למשל בערעכענט געווארען דער רווח פון זאלץ-מאנאפאל א דאנק דעם וואס די פרייזע סקלאדעס זענען פאראיי-ניגט געווארען מיט די זאלץ-הורטאווני-קעס. דאס זעלבע וועט אויך זיין מיט'ן טאבאק-מאנאפאל, ווייל עס וועלען אפ-געשאפט ווערען די טאבאק-רעיאנען. דער אדמיניסטראטיווער-אפאראט וועט אויך ראציאנעל רעארגאניזירט ווערען, כדי עס זאלען שוין מעהר נישט זיין אזעל-כע אונארמאלע ערשיינונגען, ווי א פא-וויאט מיט א בעפעלקערונג פון 15 טוי-זענד איינוואוינער, און א צווייטער פא-וויאט מיט א בעפעלקערונג פון צוויינ-דערט טויזענד איינוואוינער.

אויפ'ן רעגירונגס-וואַרשטאט געפינט זיך דער פראיעקט וועגן איבערבוין אונ-זער שטייער-סיסטעם. די רעגירונג איז ווייט פון עטאטיזם. די רעגירונג וועט איינציגנמיין ארויסציהען איהר בעטייליגונג פון די פערשידענע אונטערנעה-מונגען.

די רעגירונג שטרעבט צו אנ'אינער-ליכער קאפיטאליזאציע.

די רעגירונג וועט אדורכפיהרען די דאזיגע ארבייטען טראץ דעם וואס זי רופען ארויס ביי א טייל בירגער אנ'-אונצופרידענהייט. פאר דער רעגירונג איז ווייניגער געפערליך א צייטווייליגע אונצופרידענהייט פון א געוויסען פאוויאט אויב זי ברענגט א נוצען פאר'ן גאנצען כלל אין אלגעמיין.

די גאנצע בעפעלקערונג מוז דאס פערשטעהען, זי מוז זיך ענדליך מעהר פעראינטערעסירען מיט די ווירטשאפט-ליכע ענינים, אלע אהן אונטערשיד פון פאליטישע איבערצייגונגען, מוזען זיך שטעלען אויפ'ן ווירטשאפטליכען פראנט לטובת דער מלוכה.

—:0:—

ערב דער פאלקסצעהלונג אין ארץ-ישראל

די פאדערונגען פון די אראבער, עס זאל געשאפען ווערען אנ'איי-הייטליכער יודישער פראנט.

ירושלים (יטא) דא ווערען גע-מאכט פארבערייטונגען צו דער פאלקס-צעהלונג אין א"י צום אפיציעלען פאלקס-קאמוניקאט (וואס וועט בעשטעהן פון פאר-שטעהער פון די דעפארטאמענטען פאר געזונד, לאנד און ערציהונג) דארפען אויך גע-וואלט ווערען פארשטעהער פון די בע-זונדערע בעפעלקערונגס-טיילען. דערוויל קען עס אבער נישט דורכגעפיהרט ווערען צוליב דער שטעלונג פון די אראבער, וועל-כע פאדערן, אז צום בעראטונגס-קאמי-טעט זאלען צוגעלאזען ווערען 6 אראבי-שע און בלויז 2 יודישע פארשטעהער, הגם לכתחילה האבען די אראבער מסכים געווען אויף א פראפארציאנעלער איינ-טיילונג פון די מאנדאטען. נאטירליך, זע-נען די יודען נישט מסכים אויף דעם אראבישען פארשלאג, הגם די יודען שטי-בען נישט צו דער ציפערישער פערטרעטונג אזא גרויסע בעדייטונג, ווי די אראבער.

דערוויל ווערען פון יודישער זייט גע-מאכט אלע מעגליכע בעמיהונגען צו שאפען א פעראייניגטען יודישען פראנט לגבי דער פאלקס-צעהלונג. די עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ און דער ועד-הלאומי האבען איינגעלאדען צו גע-מיינזאמע בעראטונגען די פארשטעהער פון דער „אגודת ישראל", כדי אויסצואר-בייטען אנ'איינהייטליכע יודישע שטעלונג און נישט דערלאזען צו קיין בחוץ-צוי-שפליטערונג.

מאלגין אין מאסקווע.

מאסקווא (יטא) אהער איז אנגע-קומען דער שעף-רעדאקטאר פון דער ניו-יארקער קאמוניסטישער „מארגען-פרייהייט" מ. אלגין. אויף עפענטליכע ארויס טריטען שילדערט ער אלגין א פינסטער בילד פון די עקאנאמישע בעדינגונגען אין די פעראייניגטע שטאטען. בריטע שיכטען פון דער אמעריקאנער בעפעלקע-רונג זינקען עקאנאמיש אלץ טיפער, און די ארבייטער-מאסען ראדיקאליזירען זיך.

וואהלען צום ציוניסטישען קאנגרעס אין ליטע

קאוונא, (י.ט.א.) אין די וואהלען צום 17-טען ציוניסטישען קאנגרעס, האבען די ציוניסטען-סאציאליסטען בע-קומען 2 מאנדאטען (2867 שטימען), די רעוויזיאניסטען — 2 (2712), אלגע-מיינע ציוניסטען—1 (1427), „התאחדות" —1 מאנדאט (1211 שט.) מזרחי האט בא-קומען 795 שטימען און איז געבליבען אהן א מאנדאט.

נייע יודישע טאג-צייטונג אין פאריז.

ווי מען טיילט אונז מיט פון פאריז האט זיך דארט געגרינדעט א קאמיטעט פון בעקאנטע געזעלשאפטליכע טוער און ליבהאבער פון יודישען ווארט, מיט'ן צוועק צו פערוואנדלען די וועכענטליכע צייטונג „פאריזער מאמענט" וועלכע ערשיינט זייט פאריגען יאהר אונטער דער רעדאקציע פון אונזער מיטארבייטער ג. מעלניק, אין א גרויסער טעגליכער אומפארטייאישער צייטונג.

—:0:—

די גרויסע ענגלישע בלעטער וועגען פסק-דין פון דער כותל-מערבי-קאמיסיע

די אראבער דארפען זיין צופרידען. - מעגליכע שוועריגקייטען אין פעלקער-בונד

לאנדאן. (יטא) „טיימס" פער-עפענטליכט א לייט-ארטיקעל וועגען בע-ריכט פון דער כותל-מערבי-קאמיסיע. די פיהרענדע ענגלישע צייטונג, וועלכע איז, אגב, די איינציגע פון דער ענגלישער פרעסע, וואס האט זיך אפגערופען וועגען דעם כותל-מערבי-בעריכט, שרייבט צוו. אנד.:

אנדער די מוזולמענער שטעלען זיך געגען דעם בעריכט, זאלען זיי זיך כדבעי בעדענקען, אז באמת האבען זיי דאך אין די עיקרים געוואונען. די מוזולמענער האט דער בעריכט אנערקענט דאס אויס-שליסליכע אייגענטום-רעכט אויפ'ן כותל, בעת די יודען האט מען זאגאר בעגרע-ניצט דאס רעכט צו ברענגען כלי-תורה צו די כותל-תפילות. עס ווערען אפראָ-בירט די פעראָרדנונגען פון דער א"י אדמיניסטראציע, וואס פערבאטען יודען צו ברענגען צום כותל בענק, מחיצות, שטיהלען וכדומה. ווי אויך בלאזען שופר, אין דער נאהענט פון כותל. דער דאזיגער לעצטער פערבאט וועט פיל לעזער דער-מאהנען וועגען די שוועריגקייטען, וואס ענטשטעהען אין אינדיען, בעת די הינדו-פראצעסיעס, וואס ווערען בעגלייט פון א משונה'דיגער מוזיק, שטערען די תפלות פון די מוזולמענער און זייערע מעשעשען. באמת איז דער איינציגער פערבאט פאר די מוזולמענער בלויז געגען אפרובטען די „זיקר"-צערעמאניעס בעת די יודען ווייזען אדער דאווענען ביים כותל. היות אבער די בעסטע קענער פון איסלאם בע-שראלטען דעם דאזיגען טומעלדיגען טאנץ און זיינע עפילעפטישע עקסטאזע-ניאמענטען אלס א שארית הפליטה פון פארצייטונגען, געצענדינערישע מנהגים, איז א קנאפע סברה, אז אויפנעקלערטע מאהמעדאנער זאלען האבען וואס עס איז אויסצוזעצען געגען דער מילדערונג אינ-מעדריקונג פון דער דאזיגער צערעמא-ניע.

עס איז נישט זיכער, שרייבט ווייטער „טיימס", אז די יודישע און מוזולמענ-ישע קהלות אין א"י וועלען אהן א פראָ-טעסט אננעהמען דעם ווערדיקט פון דער קאמיסיע. עס איז אויך מעגליך, אז די פערמישע רעגירונג, וועלכע איז א מיט-גליד פון פעלקער-בונד, און די אראבישע שטאטען, וואס זאלען בקרוב צוגעלאזט ווערען צו דער פעלקער-בונד-מיטגלידער-שאפט, וועלען זיך אפזאגען צו אקצעפ-טירען דעם קאמיסיע-ווערדיקט. פערזו-כענדיג זיך אויף דער בעווארענונג, וועל-כע עס האבען בשעתו געמאכט די מוזולמענישע פארשטעהער, וועלכע האבען אפגעזאגט א נישט-מוזולמענישער קאמי-סיע דאס רעכט ארויסצוגעבען א פסק-דין איבער א מוסולמענישען מקום-קדוש ווע-גען די דאזיגע מעגליכקייטען האבען זיך, אגב, אפגענעבען א השבון די פאמיסיע-מיטגלידער נופא.

ווי עס שיינט אבער, גיט צו „טיימס", וועט דער ווערדיקט פון דער כותל-מערבי קאמיסיע אקצעפטירט ווערען אלס ענד-גילטיגער דורך דער גרויסער מעהרהייט מלוכות. וואס זענען מיטגלידער פון דעם פעלקער-בונד.

• • •

לאנדאן, (י.ט.א.) אין א לייט-ארטיקעל שטעלט פעסט „מאנטשעסטער גארדיאן", אז דער גרעסטער בעשטימונ-גען פון דער כותל-מערב קאמיסיע איז אויסגעפאלען גינסטיג פאר די מוסולמע-נער, די איינציגע בעגרענצונג, וואס די די קאמיסיע האט עמפעלט אנצווענדען לגבי די מוזולמענער, איז נישט שטערן די יודישע מתפללים ביים כותל-מערבי, אין אלגעמיין אבער, שרייבט די צייטונג, זעהט די לאגע נישט אויס צו זיין בע-רוהיגענד. די מוזולמענער האבען נאך פאר דעם פערעפענטליכונג פון דעם בע-ריכט מודיע געווען, אז זיי זאגען זיך אפ צו אנערקענען די בעשלוסען פון דער קאמיסיע. עס איז אויך א ספק צי יודען וועלען מסכים זיין צו בעגרענצען זייערע רעכט. (בעמערקונג פון יט"א; ווי בעוואוסט האבען די יודישע קער-פערשאפטען אויסגעדריקט זייער גרייט-קייט צו אקצעפטירען די טייל עמפעה-לונגען פון דער קאמיסיע) עס זעהט דע-ריבער אויס, פיהרט אויס „מאנשעסטער גארדיען", אז די איינציגע מעגליכע לע-זונג פון דעם טראבלעם וועט זיין די צוזאמענגעסיגע דורכפיהרונג פון די עמ-פעהלונגען פון דער אונפארטייאישער קאמיסיע דורך דער מאנדאטאר-מאכט.

—:0:—

לאדזער יודיש קאמעראל-טעאטער

געוו. ענגל. זאל
אל. 1-טער מאי 2. דירעקטאר דוד צעלמייסטער.

גאסטשפילן פון
דוד הערמאן-טעאטער

מיט'ן אנטייל פון די געוועזענע שוישפילער פון דער ווילנער טרופע

מיט דעם פרעמיער
יוסף קאמען
בראש

פון 50 גראשען ביז 150 זל.

היינט, דינסטאג דעם 16. יוני 9.30 אוונד און די ווייטערדיגע טעג

„דער נסיון"

דראמאטישע לעגענדע אין 3 אקטען פון יעקב פרעגער

פערזאנען:

ליבל שניידער — ראקאו יחיאל
חנה לאה, זיין ווייב — קאהאן ב.
דוד'ל זייער זון — בירנבוים דוד
ר' שלום פרנס — עסיגער מ.
ר' ... — הערשפעלד זלמן
... יוד — ... יחיאל

צווייטער יוד — ...
א דיקע יודינע — בת שבע
דער שרה'ס — קורלענדער יעקב
לילי, זיין טאכטער — קעניג דינה
בעבע, דעם שרה'ס מוטער —
נערה רבקה

יאן, אשמדאי, בדחן — קאמען יוסף
1-טער פויער — אולריך דוד
2-טער פויער — ...

יודען, מעדלעך, היידאמאקעס, פויערים.

אינסצעניזאציע און רעזשי: דוד הערמאן, אדמ.-לייטער: א. גאריעלאוו
בילעטען-פארפערקויף אין דער קאנדיטארײ ראשאלד, פיעטריקאווער 38.
אין טאג פון דער פארשטעלונג פון 7 אוונט און שבת א גאנצען טאג
ביי דער טעאטער-קאסע.

צום טויט פון עמנואל האמבורסקי ז"ל

פוילישע פרעסע וועגן פארשטארבענעם.

דער אנגעזעענער אוןגעוועהענ־טער פרעסע־ארגאן פון דער פוילישער בעפעלקערונג אין לאדז „קוריער לודזקי" האט געווידמעט א זעהר ווארימען נא־טיץ דעם פארשטארבענעם רעדאקטאר־ארויסגעבער עמנואל האמבורסקי ז"ל, אין וועלכער עס ווערט געשריבען:

ס'איז געשטארבען עמנואל האמ־בורסקי, דער רעדאקטאר־ארויסגעבער פון „לאדזשער טאגעבלאט". דער נפטר איז געווען איינער פון די בעדייטענס־טע פיאנערן פון דער יודישער פרעסע אין לאדז. ער האט זיך אויסגעצייכענט מיט זיינע איידעלע מעשים און מדות טובות און איז געווען שטארק פאפולער און געאכטעט פון אלעמען. א דאנק דער ענערגיע און די פאכמענישע קענטנישען פון דעם פארשטארבענעם, האט די צייטונג, וואס איז דורך איהם נעגרינדעט געווארען, געהערט צו די בעסטע יודישע פרעסע־ארגאנען. דער פארשטארבענער האט אין זיין צייטונג פארנומען א מוסטערהאפטע לאיאלע שטעלונג צו דער מלוכה און ער האט מיט זיך אויסגעדריקט די ריכטונג פון בירגערליכער מעסיגקייט.

דער פארשטארבענער האט נאך זיך איבערגעלאזט דעם בעסטען אנדענקען און אויפריכטיגען טרויער.

* * *

די לאדזשער „רעפובליקא" שרייבט:

„דער פארשטארבענער איז געווען איינער פון די פאפולערסטע פערזענליכ־קייטען פון דער יודישער געזעלשאפט אין לאדז און ער האט פארנומען א רייה אנגעזעהענע געזעלשאפטליכע אמטען. אלס רעדאקטאר פון זיין צייטונג האט ער ארויסגעוויזען זעהר פיל פארשטענדני־ס פאר'ן פרעסע־וועזען. דעריבער האט זיין צייטונג געהערט צו די איינפלוסרייכס־טע בלעטער אין דער יודישער פרעסע".

ווייטער שרייבט די צייטונג, אז דער נפטר איז געווען א פוילישער פאטריאט און געהאט זעהר פיל פריינד צווישען די פאלאקען. מ'האט איהם געזעהן אויף יעדען געזעלשאפטליכען פאסטען. ער איז שטענדיג געווען דארט, וואו עס האט זיך געפאדערט דער טובת הכלל. דער פארשטארבענער איז געווען א מענש פון די שענסטע מדות און מעלות. עס איז אוועקגעגאנגען פון דער וועלט א מענש אן ערליכער און א זעהר פיהל־בארער אויף א מענשליכער עוולה".

זאמל־אקציע פאר א זומער־קאלאניע פאר די ארימסטע שול־קינדער

די פערוואלטונג פון די אפיטרופסים פון די פאלקסשול־שולען האט אונטער־גענומען א סימפאטישע אקציע, וואס איז ווערט זעהר ווארים בעגריסט צו ווערען. עס איז, נעמליך, בעשלאסען גע־ווארען צו גרינדען א זומער־קאלאניע פאר די ארימסטע שילער פון די פאלקס־שולען, אהן אונטערשייד פון רעליגיע און נאציאנאליטעט.

צו יענעם צוועק וועט פון מארגען דעם 17. ביז'ן 20. ד. ח. ארגאניזירט ווע־רען א זאמעל־אקציע אין די גאסען פון לאדז און אין פערמאגליכע לאקאלען לטו־בת דער זומער־קאלאניע.

יעדער לאדזשער יוד וועט זיך געוויס ניט אפזאגען בייצושטייערן לפי יכו־לתו, כדי די ארימסטע קינדער פון לאדז זאלען א ביסעל קענען אפוטעל נעניסען פון דער פרישער לופט, וואס עס פעהלט זיי אזוי אין אונזער גרויסער, שטויביגער פאבריקס־שטאט.

לראנקען־קאסע אויף פיעטריקאווער 17 ווערט געשלאסען

(ב) דעם 1. יולי ווערט צוליב רעמאנט געשלאסען דאס אמבולאטאריום פון קראנקען־קאסע אויף פיעטריקאווער 17. די פערזיכערטע וועלען דאן מוזען אנ־קומען נאך מעדיצינישע הילף פון קראנקען־קאסע אויף לאגעווניצקא־גאס.

ביי פערדייאונגס־שטערונגען, מאגען־ווייטאג, איבעלקייטען, קאפ־שמערצען, נערוועזן רייצונגען וירקט דאס נאטירליכע ביטער
Franciszka Józefa
ביטער־וואסער און פערלייכטערט די בלוט־ציר־קולאציע.
2833

פאר קאמוניזם
א האלב יאהר תפיסה

(§) מרים קאווערבאום איז פער'משפט געווארען אויף א האלב יאהר תפיסה פאר פערשפרייטען קאמוניסטישע בלעטלעך. א געוויסער ישראל שווארץ איז אין דעמ־זעלבען פראצעס בעפרייט געווארען פון שטראף.

טיף געריהרט צוליב'ן טויט פון אונפערגעסליכען
נ"ע
רעדאקטאר
עמנואל האמבורסקי
דריק איך אויס דער פערבליבענער פאמיליע און פערלאג „לאדזשער טאגעבלאט" מיין הארציגסטען מיטגעפיהל
Harry Szpreiregen.

פול מיט צער און טרויער, טיף ערשיטערט צוליב דער שווערער אבדה, וואס האט אונז געטראפען מיט'ן אוועקרייסען פון אונז, אונזער אונפערגעסליכען אויפריכטיג־הארציגען פריינד
עמנואל האמבורסקי ז"ל
דריקען מיר אויס די שווער־געטראפענע פער'צער'טע פרוי, ברודער און פאמיליע דעם טיפסטען ביילייד. השוכן במרומים ינחם אתכם!
נתן זילבערצווייג און פרוי

לאדזשער מיסיאנערען פערנארען אריין אין זייער נעץ
צוויי מיוחסדיגע יודישע פאמיליעס פון פעטריקאווער גאס

די לאדזשער מיסיאנערען האבען בע־שלאסען דעם הערשענדען קריזיס צווי־שען דער פערארמטער לאדזשער יודי־שער בעפעלקערונג אויסצונוצען פאר זייער ארבייט אויף א „ראציאנעלען", „פראקטישען" אופן.

די מיסיאנערען אין לאדז האבען גע־נומען „העלפען" די נויטבעדערפטיגע ווייט אלעם, מיט וואס עס לאזט זיך נאר כאפען א הונגעריגער און א — לייבטנלויביגער.

אזוי טראגען זיך ארום אין באלוט־ער געשיות וועגען דעם, אז די מיסיאנע־רען שמועסען מיט די ארבייטסלאזע יונגעלייט און מיידלעך וועגען פערזאר־גען זיי מיט ארבייט, מיט שעהנע קליי־דונג און מיט ברויט צו דער זעט.

פערשטעהט זיך, אז אין הונדערטע פאלען, האבען די מיסיאנערען אפגע־שניטענע יאהרען מיט זייערע גילדענע צוזאגען, אבער ס'זאל אזוי נישט טרע־פען, ווי ס'געשעהט צווישען טויזענדער, נעלינגט אמאל די מיסיאנערען עמוצעי איבערצורעד'ן און אריבערקריגען אויף זייער זייט...

אמת איז, אז אפילו די, וועלכע זיינען שוין געווינען דורך די נשמה־כאפער האבען קיינמאל נישט קיין רוה אין יע־נעם לאגער און ענטוישטע, אפגענארטע, וויינענדיגע קומען זיי צוריק מיט זייער „על חטא".

איצט האבען די מיסיאנערען איז צעטמער פון לאדז אויסגעשפרייט זייער נעץ אויף צוויי יודישע פאמיליעס פון יחוס'דיגען שטאנד.

די פאמיליעס הייסען לעווין און געל־נאווסקי. די פאמיליען־פאטער'ס זיינען שוואגער'ס, און ביידע וואוינען זיי צו־זאמען אין איין דירה אויף פיעטריקא־ווער 66, לינקע אפיציגע. פירמער איינ־גאנג, פארטער.

לעווין איז א זאקען־מאכער, געלנאוו־סקי איז א טישלער. ביידע זיינען זיי בעפאלען מיט קינדער און זיי זיינען ארבייטסלאזע.

שוין לענגער אנדערטהאלבען יאהר דרעהען זיך ארום די צוויי פערארימטע פאמיליעס דער וואלמונסטער בערשוין פון די לאדזשער מיסיאנערן, שיף, וועל־כער ברענגט זיי פעקעלעך און לעבט מיט די יודישע פאמיליעס און צו גרוי־סער פריינדשאפט.

איינגזעהענדיג, אז דער הלף פון קרוי־זים לינגט די פאמיליעס שוין שטארק אויפ'ן האלז, האט דער מיסיאנער גע־מאכט די לעצטע אנשטרענגונגען צו געווינען פולשטענדיג די מענער און פרויען פון ביידע פאמיליעס.

מיט צוויי וואכען צוריק האבען די מיסיאנערען אפגעשמאט ביי ביידע שוואגער'ס דעם לעצטען ווידזיט און צומאר־גענס האבען ביידע ווייבער — שוועס־טערן זיך אנגעטון ווי צום אוועקפאר־רען, מיטגענומען די קליינע קינדער, האבען פערלאסען די טיר פון דער וואוינונג, און זיי זיינען נישטא.

מען ווייסט נישט גענוי פון וואנען, נאר עס איז זיכער דאס, וואס מען גיט איבער, אז די מוטער'ס מיט די קינדער געפינען זיך שוין אין רשית פון די מיסיאנערן, וועלכע האבען ווייט היני־טער לאדז געעפענט א ספעציעלע קא־לאניע פאר ארימע, אונגליקליכע מענ־שען, וועלכע דארפען געפינען „גייסטיגע און פרייד" אונטער די פליגען פון דער טרויטליכער אמונה.

די קרבנות לייקענען גאנץ שווער די געשיכטע. דער זאקען מאכער משה לע־ווין פערענטפערט זיך נאר דערמיט:

— ווי איז עס מעגליך, איך זאל ווי־דער שמד'ען, אז איך ארבייט זאקען ביי א חסידישען יוד אויף סאלנא 27?

ס'איז אבער א ספק, אז ער ארבייט זאקען. ס'איז פערהאן א פערדאכט, אז ער מוט'ן שוואגער געלנאווסקי זיינען נישט פערנומען ביי זייערע מלאכות.

סטודענטען־אויספלוג

(ד) אין לאדז ווייט היינט אנ'אויס־פלוג פון 25 סטודענטען און 8 אסיס־טענטען פון לעמבערגער פאליטעכני־קום. די אנטיילנעמער פון אויספלוג וועלען בעזוכען איינינע פאבריקען.

גנבים צו שאכאלאר און פאמעראנצע

(ד) פון משה לייבאוויטש'ס צוקער־ל־וואר־פאבריק האבען גנבים „אויס־נערוימט" א פאר הונדערט קילא צו־קערלעך און שאקאלאר.

— פון אברהם גליקסמאן'ס פריוואט געשעפט (גאוואמיעסקא 18) זיינען ארויסגעגנב'עט געווארען איינינע קאס־טענס פאמעראנצען.

מעלדונג.

היינט דינסטאג האלב 9 אווענד קומט פאר אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (שרודמיעסקא 29) א פאר־לעזונג פון יהודה ארענשטיין פון ארץ־ישראל א. ד. ט.: „די אלגעמיינע ציוי־ניסטישע יוגענד אין א"י און אין גלות". נאך דער פארלעזונג דיסקוסיעס.

הסתדרות „השומר הלאומי"

קן בלודז. 2382

נייע פערוואלטונג אין שטעפער צעך

דאנערשטאג, דעם 4. ד. ח. איז פאר־געקומען א אויסערארדענטליכע אלגעמיי־נע פערזאמלונג פון שטעפער־צעך אין לאדז. נאך א לענגערע דיסקוסיע איז גע־וועהלט געווארען פאלגענדע פערוואל־טונג: אלס סטארשי — ה' מ. פרינץ; פארסטארשי: ה"ה קליינמא, גרינבערג, לינקעוויטש. אין דער פערוואלטונג די ה"ה פאקין, גרונדמאן, רוטקופף, נארעל־מאן, סאנקעוויץ, ווייסבלאט, אלס קאנדי־דאטען די ה"ה קאלמאוויץ, סענדראוויץ און דער רעוויזיאנס קאמיסיע די ה"ה יאקובאוויטש, ענגלישער, וואלמאן. אין ש־דס־געריכט די ה"ה לובראניצקי, ראטי־שטיין, רעמבאווסקי.

ארבייטער אויף די שטאט־ישע פלאנטאציעס

(ש) פון 1. יולי אן וועט דער לאדזשער מאגיסטראט בעשעפטיגען צו 4 טעג אין אלע פלאנטאציע־ארבייטער, וועלכע האבען געארבייט ביי די שטאטישע פלאנ־טאציעס אין פאריגען יאהר.

—=0§0=—

מיטגעפיהל־דעפעשען צוליב'ן טויט פון עמנואל האמבורסקי ז"ל

פון דעם דירעקטאר פון דער יודישער טעלעגראפען־אגענטור (יט"א) אין ווארשא האבען מיר ערהאלטען פאלגענדע דעפעשע:

צוליב'ן טויט פון עמנואל האמבור־סקי, דעם פערדינסטפולען טוער אויפ'ן געביט פון דער יודישער פרעסע, שיקט איבער דעם אויפריכטיגסטען מיטגע־פיהל

מ. מאזעס

דירעקטאר פון דער יודישער טעלעגראפען־אגענטור.

* * *

נעכטען האט בעזוכט אונזער רע־דאקציע ה' עהרליך, דער פרעסע־רעפע־רענט פון דער שטאט־סטאראסטווע, און האט אויסגעדריקט דער רעדאקציע און פערלאג דעם ווארימסטען מיטגעפיהל צוליב'ן טויט פון רעדאקטאר־ארויסגע־בער עמנואל האמבורסקי ז"ל.

* * *

פון דער פערוואלטונג פון „מלבוש ערומים" איז צו אונז אנגעקומען א מיט־געפיהל־בריוו.

* * *

פון אונזער בן־עיר, דעם ווילנער יודי־שען זשורנאליסט אדוואקאט פנחס קאן, האבען מיר געכטען ערהאלטען פאלגענדע דעפעשע:

„דעם אויפריכטיגסטען מיטגעפיהל צום טויט פון עמנואל האמבורסקי, דעם פערדינסטפולען פיאנער פון דער יודי־שער פרעסע אין לאדז.

פנחס קאן

ווילנע, 15. יוני 1931.

די אויפריכטיגסטע מיטגעפיהל ווערטער, דריק איך אויס דעם פערלאג „לאדזשער טאגעבלאט" און דער פאמיליע פון רע־דאקטאר־ארויסגעבער עמנואל האמבור־סקי ז"ל.

שמואל רזשעשעווסקי

טאמאשאוו.

טאמאשאוו־מאז.

* * *

דער שווער־געטראפענער משפחה און רעדאקציע פון „לאדזשער טאגעבלאט" צוליב'ן טויט פון מיין אינפערגעסליכען פריינד עמנואל האמבורסקי ז"ל, דריק איך אויס מיין ביילייד.

זיים געטרייסט

א מארגענשטערן

זגערזש.

ארום דער לויה פון עמנואל האמבורסקי ז"ל

אין בעריכט וועגען דער לויה פון עמנואל האמבורסקי ז"ל, איז צוליב א פערזעהן נישט דערמאהנט געווארען, אז די געזעלשאפט „בקור חולים" האט זיך בעטייליגט אין דער לויה מיט א דעלעגאציע אין די פערזאנען פון די ה"ה ווערדינגער, בוואט, שאפירא, ראזען און יאכימאוויטש.

אין דער לויה האט זיך אויך בעטיי־ליגט א דעלעגאציע פון דער ת"ת אויפ'ן נאמען פון הרב מייזעל ז"ל. דער לויה־צוג האט, אגב, זיך אנגעהויבען מיט א גרעסערע צאהל קינדער פון רב'ס ת"ת, וועלכע זיינען געגאנגען נאך פאר דער עגלה מיט'ן ארון.

אויף דער לויה איז אויך געווען רע־פרעזענטירט א דעלעגאציע פון בערעק יאסעלעוויטש־לעגיאן מיט'ן קאמענדאנט ה' צבי מייזלער אין דער שפיץ.

דער „זיג" אין דער מלחמה מיט די מייז

(ט) אנ'אנקעטע וועגען דער הייגיענע־רינער אקציע אויסצוראטען די מייז אין לאדז בעווייזט, אז אויף 10,242 הייזער אין אונזער שטאט זיינען איינגעקויפט געווארען די צונגערייטע גיפט־פארציעס פאר 9619 הייזער, אלזא 93,9 פראצענט פון אלע הויז־בעזיצער האבען דורכגע־פיהרט די מלחמה מיט די מייז. אין 1416 הייזער זיינען די מייז אויסגעראט געווארען פולשטענדיג.

ווי דארף קאלאניזירט ווערן דער מיטעלשטאנד?

פראקטישע בעמערקונגען וועגען א פראקטישען ענין

(ספעציעל פאר'ן „לאדזשער טאגעבלאט")

פון **ש. זשוכאוויצקי**

ג.

איצט וועלען מיר איבערגעהען צום צווייטען כוג קאלאניסטען — קאטעגאר־יע „ב", וואס די קאמיסיע פון דער יו־דישער „אגענץ" האט זיך מיט זיי נישט מטפל געווען. איך מיין די מענשען, וואס ווילען זיך בעזעצען אויף פריוואטען באדען און נישט אויפ'ן באדען פונ'ם נאציאנאל־פאנד. עס איז זעלבסטפער־שטענדליך, אז דאס בעזעצען פון אזא משפחה, וועט קאסטען בערך מיט 200 פונט מעהר. דאס איז דער פרייז פון די 20 דונאם באדען, וועלכע דער קא־לאניסט וועט דארפען קויפען פאר זיין אייגען געלד. עס זענען נאך דא בעדיי־טענדע אונטערשידען, וואס וועלען הע־נערען דעם בודזשעט, וואס איז נויטיג פאר קאלאניסטען פון דער קאטעגאריע. א משפחה, וואס האט א 1.000 פונט און מעהר, וועט נישט אזוי לייכט מסכים זיין זיך צו בעגרעניצען און וועט גע־וויס וועלען פערגרעסערן דאס הויז, אין וועלכען זי דארף וואוינען און אויפ'ן שטח פון איהר ערד (אין דער ווירט־שאפט פון דער קאטעגאריע א' איז בע־שטימט געווארען 120 פונט אויף בויען א הויז). מען דארף אויך נעמען אין אכט, אז מענשען פון דעם קרייז ווע־לען נישט וועלען ארבייטען קיין זייטי־גע ארבייט אין. פרעמדע ווירטשאפטען, וואס נעמט ביי זיי אוועק א בעדייטענדע הכנסה קוועלע. דאס אלץ פערגרעסערט דעם געפלאדערטען בודזשעט, אזוי אז מען דארף רעכענען, אז פאר א קאלא־ניסטישע־פאמיליע פון דער דאזיגער קאטעגאריע וועט זיין נויטיג א 1.500 פונט.

ס'איז איבריג צוצוגעבען, אז ס'איז דא א פולע מעגליכקייט פאר אזא משפחה זיך מצמצם צו זיין אין טעגליכע גרע־ניצען און זיך צוזאסען צו א ווירטשאפט פון ערשטען טיפ, מיט דער אונטערשיד וואס דער באדען וועט זיין איי־גענער, נישט פון נאציאנאל־פאנד ד. ה. א אונ־טערשיד פון 200 פונט בערך. פערקלע־נערען זייערע אויסגאבען מיט 200 פונט קאנען אויך די וואס האבען גרויסע געלד־מיטלען אויב זיי וועלען זיך בע־זעצען אויפ'ן באדען פון נאציאנאל־פאנד און ס'איז קלאר, אז די דאזיגע קאלאניסטען וואס האבען גרעסערע געלד־מיטלען קאנען בעת הצורך געניסען פון דער שטיצע פון קרעדיט־אנשטאלטען און פון דער יודישער אגענץ.

אין אזא לאנדווירטשאפטליכע קאלא־ניע איז אויך דא פלאץ פאר קאלאניס־טען פון א בעזונדערע קאטעגאריע, וועל־כע מיר וועלען אנרופען קאטעגאריע „ג", אויף וועלכע ס'איז כדאי זיך ספעצי־על אפצושטעלען. מיר מיינען דא יענע פערמעגליכע פאמיליעס, וואס ווילען ניט באלד איבערפאהרען פון זייערע וואוי־נונגס־ערטער קיין ארץ־ישראל, נאר זיי גרייטען זיך פריהער פאר די ווירטשאפט אין ארץ־ישראל, כדי אהינצופאהרן, ווען די ווירטשאפט וועט שוין ברענגען פרוכ־טען. עס וואס זיין גוט און ווינשענסווערט, אז איינער פון אזא משפחה זאל פאה־רען קיין ארץ־ישראל און צוגרייטען די ווירטשאפט און ארבייטען אין יאהר.

אזא משפחה וועט דארפען דאס ער־שטע יאהר אריינטראגען 400—500 פונט, ווייל זי וועט נאך נישט דארפען אין דער ערשטער צייט שטעלען די נויטיגע בנינים. זי דארף אויך נישט אריינטרא־גען די סומע, וואס איז נויטיג אויף אויסהאלטען די משפחה אין ארץ־ישראל.

אין משך פון די קומענדע יאהרען, ביז צו דער פערפעסטיגונג פון דער ווירטשאפט, וועלען די קאלאניסטען דאר־פען אריינטראגען פון 100 ביז 150 פונט יאהר.

א לאנדווירטשאפטליכער ישוב, וואס וועט בעשטעהן פון קאלאניסטען פון די קאטעגאריעס „ב" און „ג" וועט לייכט ערמעגליכען צו בעזעצען מענשען מיט נאך קלענערע געלד־מיטלען און עס וועט זיך אויך שאפען א מעגליכקייט צו בעזעצען נאך מענשען פון פרייע פראפעסיעס און בעלי־מלאכות. אזא ערשיי־נונג האבען מיר געזעהן אין אלטע און נייע קאלאניעס, ווי די ערשטע משפחות פון די פערמעגליכע קאלאניס־טען טרעטען אויס דעם וועג פאר נאך מענשען, וועלכע בעפרוכטפערן דעם ישוב און פערגרעסערן איהם.

רעדענדיג וועגען דער קאלאניזאציע פון די בעמיטעלטע מענשען אויפ'ן איי־גענעם באדען, דארפען מיר בעטאנען א וויכטיגען פונקט, וועלכער האט א גרויסע בעדייטונג פאר אונזער גאנצער קאלאניזאציע. אין דער צייט, ווען די קאלאניסטען פון דער קאטעגאריע „א" בעקומען פערטיגען באדען פון נאציא־נאל־פאנד און דאדורך געפינט ער זיך וועניגסטענס אין דער ערשטער צייט אונטער דער פיהרונג און אויפזיכט פון דער דאזיגער אינסטיטוציע, דארף דער קאלאניסט פון דער קאטעגאריע „ב" און „ג" זוכען קודם כל פאסענדען בא־דען און איהם פערברייטערן און צופא־סען צו זיינע בעדערפענישען. די קאלא־ניסטען פון די קאטעגאריעס ב' און ג' זענען אין גרעסטען טייל נישט ארגא־ניזירט, דאס זענען נעע מענשען, וועל־כע קענען נישט די בעדינגונגען פון לאנד און איהרע מנהגים און, זעלבסט־פערשטענדליך, פאלען זיי אריין אין די הענד פון מעקלער'ס, וואס נוצען זיי אויס און צייטענווייז פיהרען זיי די מעקלער'ס אראפ פון דעם וועג, וואס זיי האבען זיך אנגעצייכענט.

אין די פערגאנגענע יאהרען און אויך אין דער תקופה פון דער 4־טער עליה, האבען זיך געפונען מענשען, וואס הא־בען גענוסען אויף זיך דעם עול פון ארגאניזירען גרופעס קאלאניסטען פון דערמאנטען מין, האבען געקויפט שטחים באדען און די קאלאניסטען האבען ביי זיי אפגעקויפט חלקים באדען און זענען געקומען שוין צום גרייטען. געווען איז דאס אין דער צייט פון דער עליה, ווען די איניציאטארען האבען גוט געוואוסט, אז זיי קאנען קויפען ערד־שטחים, נישט ריזיקירענדיג דערביי גארנישט, ווייל בעלנים אויף בעזעצען זיך וועלען זיכער נישט פעהלען. פערשטעהט זיך, אז צווי־שען די דאזיגע ארגאניזאטארען זענען געווען א סך, וואס זענען דורכגעפאלען און די ערד, וואס זיי האבען געקויפט, איז נישט געווען צוגעפאסט צום ציל, וואס זיי האבען זיך געשטעלט. ס'זענען אויך געווען פאלען, ווען ס'זענען גע־קויפט געווארען באדען־שטחים, וועלכע האבען איינגאנצען נישט עקזיסטירט אין דאס געלד, וואס מען האט אין די דא־זיגע קניות אריינגעלעגט, איז פערלוי־רען געגאנגען. דערפון זענען ארויסגע־קומען גרויסע סקאנדאלען, חרפות און בזיונות ביז'ן היינטיגען טאג נאך.

זייט דאן אבער האט זיך די לאגע בכלל געענדערט. קיינער וועט היינט ניט קויפען קיין גרעסערען באדען שטח, נישט האבענדיג די זיכערהייט, אז ער האט אונטער זיך א גרופע קאלאניסטען, וואס ווילען צו איהם צושטעהן. מען וועט אויך היינט נישט האבען קיין צו־טרוי צו א פריוואטען מענש.

עס איז דעריבער די פליכט פון דער יודישער „אגענץ" צו שאפען א ספעצי־יעלע אינסטאנץ, וואס זאל זארגען פאר די אלע נישט־ארגאניזירטע, זאל זיי אר־גאניזירען, אויסגעפונען פאר זיי געהערי־גען באדען, אויסארבייטען פאר זיי א פלאן און העלפען זיי מיט ראט און טאט. אויב דאס וועט נישט געטון ווע־רען, וועלען די איינצעלנע קאלאניסטען אריינפאלען אין די הענד פון די מעק־לער'ס און צוליב'ן פעהלען פון ארגא־ניזאציע און פון א ספעציעלער אינסטי־טוציע, וואס זאל זיי דינען מיט עצה און אנווייזונגען, וועלען זיי דורכפאלען אין דעם פאר זיי נייעם לאנד.

און דוקא איצט זענען פאראן גרוי־סע קאלאניזאציאנס־מעגליכקייטען אין ארץ־ישראל. עס זענען פאראן פיל פרייע ערד־שטחים, וואס פאסען זיך פאר קאלאניזאציע־צוועקען אין שרון פאס און אין די געגענדען פון מגדיאל און כפר סבא און מיר מוזען אנהויבען ביי די קאלאניעס אין די געגענדען פון די אל־טע קאלאניעס אין שרון, וועלכע קענען דינען אלס בעלעהרענדער מוסטערהאפ־טער גייער קאלאניזאציע פון דעם מי־טעלשטאנד.

אין קאַמף פון לײדענשאַפטען

ראָמאַן פון לאָדזער לעבען

(36-טע פאָרטזעצונג)

לאָרד רידוואַרד איז געווען טיף גערירט און מיט אַ טרויעריגען בליק האָט ער אָנגעקוקט זיין געליבטע שוועסטער. מאַרי האָט ערקלערט, אַז עס וועט איהר שווער זיין זיך צו שיידען מיט איהם און מיט איהר פריינדין מאַרי.

— איהר מוזט דאָך פערשטעהן, מיינע טייערע, — האָט לעאַ געזאָגט, — אַז איך קען מיך נישט ענטגעגענשטעלען מיין מאַנס ווילען, איך בין דאָך זיין געזעצליכע פרוי און מיין היילינגסטע פליכט איז זיך צו געפינען צוזאַמען מיט איהם אומעטום, וואו דער גורל זאָל איהם נאָר נישט פיהרען. דעריבער האָב איך בעשלאָסען נאָך היינט אָפּצופאָהרען קיין ניו-זידוואַלס אויף דער שיף „סטאַר אָף אויסטראַליא", וואָס געהט אָפּ פון פּאָרט נאָך היינט אין אָוונד.

— אָבער דו וועסט דאָך אַליין נישט פאָהרען, טייערע שוועסטער. — האָט רידוואַרד צוגערופען. — אויב דו האָסט דוקא בעשלאָסען צו פאָהרען קיין ניו-זידוואַלס, וועסטו פאָהרען צוזאַמען מיט אונז. מיט מאַרי'ן און מיט מיר.

— יאָ, יאָ, מיין טייערע, — האָט מאַרי מסכים געווען מיט פרייד, — רידוואַרד איז גערעכט. פונקט ווי ער בין איך אויך מסכים צו פאָהרען מיט דיר צוזאַמען.

פאָהרען מיר, הייסט עס, אַלע דריי, — האָט דער יונגער לאָרד געזאָגט. באמת, עס איז מיר שווער זיך פאָרצושטעלען עפּעס שענערעס, ווי אַ רייזע מיט דיר צוזאַמען אין אַ שעהן לאַנד. דו ווייסט, מאַרי, מיר וועלען דאָרט קויפען נישט קיין גרויס גוט און וועלען זיך איינאָרדנען אַ נעסט לעבען אונזער געליבטע שוועסטער.

אין אַ שעה אַרום איז אויף לאָרד טשאַמפּלינס בעפעהל בעשטעלט געוואָרען דריי ערטער אויף דער שיף „סטאַר אָף אויסטראַליא".

18. קאַפּיטעל

די עירונג.

— יאַקוב ! טייערער יאַקוב ! אין וואָס פאַר אַ שרעקליכער לאַגע איך מוז דיך זעהן.

און וואַרימע טרעהרען האָבען זיך געגאָסען פון אַלטען פּראָקורענט'ס, שוואַרץ'ס אויגען, דערזעהענדיג נאָך אַזוי פיל וואָכען זיין בעל-הבית, אָבער, ליידער. אין אַ קאַמער פון דער אויספאָרשונגס-טורמע.

— גישט דערהאַלטענדיג פון דיר קיין ידיעות, בין איך געוואָרען שטאַרק בעאונרוהיגט וועגען דיין גורל און איך האָב פערשטאַנען, אַז נישט אַלץ אין לאָנדאָן איז אין אָרדנונג, אָבער, אַז איך זאָל דיך זעהען אין דער תפיסה, דאָס האָב איך אפילו נישט גע'חלומ'ט.

זעהר טרויעריג איז דאָס, וואָס דיין לאַגע איז נאָך ערגער, ווי מען קען זיך פאָרשטעלען, לויט ווי עס האָט מיר ערקלערט ד"ר פּעגעלסאָן, דער בערימטסטער אַדוואָקאַט אין לאָנדאָן מיט וועלכען מיר האָבען זיך פערשטענדיגט וועגען דעם ענין, איז כמעט נישטאָ קיין שום האָפנונג, דו זאָלסט בעפרייט ווערען.

לויט דער שטרענגער ענגלישער געזעצגעבונג ווערט מען פאַר ביגאַמיע בעשטראָפט מיט עטליכע יאָהר שווערע טורמע, און הגם ד"ר פּעגעלסאָן האָט זיך אונטערגענומען דיך צו פערטיידיגען, גלויבט ער אַליין וועניג אין זיין ערפאָלג.

דעריבער לעג איך דיר פאָר, יאַקוב, אַזוינס, וואָס קען זיין דיין איינציגע רעטונג, דו מוזט דיך איבערבעטען מיט סטעפאַניע'ן און געהן מיט איהר וואוינען. דערנאָך וועסטו קענען טון, וואָס דו וועסט אַליין ווילען.

יאַקוב ! רייס מיר נישט איבער. ערלויב מיר צו ענדיגען. איך ווייס אויסגעצייכענט, ווי שווער עס איז פאַר דיר, ווען מען דערמאָנט איהר נאָמען. אָבער פערשטעה, אַז דאָס איז דער איינציגער וועג, וואָס קען דיך בעפרייען פון דאַנען.

סטעפאַניע ליבט דיך. אָנגעצונדען פון אַ שרעקליכער איפערזוכט און נקמה-דורשט האָט זי דיך אַריינגעשטויסען אין אָפּגרונד און אין איהרע הענד ליגט דער גורל, ווייל נאָר זי אַליין קען דיך אַרויסנעמען פון דעם אָפּגרונד.

איך ווייס, יאַקוב, אַז דו וועסט מיט דער דאָזיגער פרוי קיינמאָל נישט קענען לעבען. איך ווייס, אַז דו האָסט זי מיט'ן גאַנצען האַרצען, אָבער דאָ געהט דאָך וועגען דיר, וועגען דיין עהרע, פרייהייט און לעבען. בלויז דעריבער איז ווערט צו הייסען דער מאַן אפילו פון אַזאַ פערהאַסטער פרוי.

איך רעכען נישט. סטעפאַניע זאָל פאָדערען פון דיר ליבע, עס געהט איהר בלויז וועגען איהר שטאָלץ, וועגען דעם, אַז דו האָסט זיך אָפּגעזאָגט פון איהר צוליב דער ליבע צו אַ'אַנדערער. און דעריבער איז גענוג, אַז דו זאָלסט הייסען איהר מאַן בלויז פאַר מענשען, אַז דו זאָלסט דיך אונטערשרייבען אויפ'ן פּאַפּיר, אַז דו וועסט איהר זיין געטריי און די אָנקלאַגע געגען דיר וועט צוריקגעצויגען ווערען. געדענק, יאַקוב, דאָ האַנדעלט זיך וועגען דיין לעבען.

— גענוג ! — האָט דער אַרעסטאַנט אויסגערופען אָנ'ענטשלאָסענער — דערמאָן מיך נישט אפילו וועגען דעם. איך ווייס, אַז דו מיינסט בלויז מיין גוטס, ליבער פריינט אָבער איך קאָן בשום אופן נישט מסכים זיין אונטערצוגעבען זיך דעם ווילען פון דער דאָזיגער פערהאַסטער פרוי. איך האָב בו דיר אַ גרויס ביטע, פריינט. פערשטענדיג זיך מיט דאַוויד הארוואַח און זוכט ביידע ווייטער מיין ליבע לעאַניע, וועלכע ליידט זיך נויט און עלענד. און אויב איהר וועט זיך איינגעבען זי צו געפינען, זאָג איך אין אייערע הענד דעם גורל פון דעם טייערען וועזען, און אויב איהר זאָגט מיר צו דאָס צו טון, וועל איך רוהיג אָננעמען פאַרליב דעם גורל.

— דו קענסט זיין פולשטענדיג רוהיג וועגען דעם, מיין יונגעל ! — האָט שוואַרץ גע'טענה'ט דערשטיקענדיג אַ קרעכץ וואָס האָט זיך געריסען פון איהם, — זאָל דיר גאָט לייכט מאַכען דעם וועג, אויף וועלכען דו מוזט געהן !

וויינענדיג האָט דער אַלטער פּראָקורענט געזעגענט זיין בעל-הבית.

* * *

עס איז אָנגעקומען דער טאָג פון פּראָצעס, די ענגלישע געריכטען אַרבייטען שנעל, און דיאַמאַנד האָט נישט לאַנג געדאַרפט וואַרטען אויף דער שעה פון אורטייל.

דערווייל האָט די לאָנדאָנער פּרעסע אין גרויסע בעריכטען צופויקט דעם גאַנצען ענין און אין דער בעסערער לאָנדאָנער געזעלשאַפט, איז דיאַמאַנד'ס ביגאַמיע-פּראָצעס געוואָרען דאָס געשפּרעך פון טאָג.

(פאָרטזעצונג קומט).

רעסטאָראַן „MOULIN ROUGE" מאַניושקי 1 טעל. 111-04

גיט פון היינט אָן אַרויס געשמאַקהאַפטע מיטאָגען פון 3 גענג ► פאַר ◄ 2 זל.

די קיך איז אונטער דער לייט. פון געוו. לאַנגיעהר אייגענטימער פון „מעטראָפּאָל" ה' קאָרנגאָלד.

◄► שנעלע און העפליכע בעדינונג. ◄►

נייער פאָהר-פּלאַן פון די באַהנען

גילטיג פון 15. מאַי.

לאָדזער פאַבריקס-וואָקזאַל

קומט אָן:	
פון קאַלושקי (פערב. מיט וואַרשאַ)	2,26
„ „	4,15
„ „	5,35
„ „	6,55
„ „	7.19
„ „	7,34
„ „	7,50
„ „	8,37
„ טשענסטאָכאָוו	9,19
„ קאַלושקי (מאָנטאָג און נאָך חגא)	9,55
„ „ (פערבינדונג מיט וואַרשא)	10.27
„ „	13.02
„ סקאַרזשיסק (פערב. וואַרשא)	14,47
„ וואַרשא (מיט רעסטאָראַן-וואַגאָן)	16,10
„ קאַלושקי (פערבינדונג וואַרשא)	17,37
„ קאַלושקי	19,59
„ וואַרשא	20,45
„ קאַלושקי (בלויז אין חגא-טעג)	21,24
„ „	22,02
„ „	22,52
„ סקאַרזשיסק	23,10
„ קאַלושקי	23,42

פאָהרט אָפּ:	
קיין קאַלושקי	0'35
„ „ (פערבינדונג מיט וואַרשא)	1,45
„ „ (פערב. טשענסטאָכאָוו)	2,45
„ „ (פערבינדונג וואַרשא)	5,50
„ „	6,50
שנעלצוג קיין וואַרשא	7,45
קיין קאַלושקי (זונטאָג, חגא)	9,02
„ סקאַרזשיסק	9,50
„ קאַלושקי	10,56
„ „ (פערב. מיט וואַרשא)	11,35
„ „ (פערבינדונג וואַרשא)	13,58
„ „	15.05
„ סקאַרזשיסק	15,25
„ קאַלושקי (פערבינדונג טשענסטאָכאָוו—קאַטאָוויץ)	16,05
„ „ (פערבינדוגג וואַרשא)	16,55
„ „	17,50
„ „ (פערבינדונג וואַרשא)	18,30
שנעלצוג קיין וואַרשא (מיט רעסטאָראַן-וואַגאָן)	19,10
קיין קאַלושקי	19,30
„ „	20'20
„ „ (פערבינדונג קאַטאָוויץ)	21,20
„ „ (פערבינדונג וואַרשא)	21,55

קאַלישער וואָקזאַל

קומט אָן:	
פון פּויזען	0,21
„ וואַרשא	1,00
שנעלצוג וואַרשא	3,39
„ פון וראָצלאַוו (דורך לעשנא-אָסטראָוו)	3,43
פון קוטנאָ, פּלאָצק	4,17
„ אָסטראָוו-וויעלקאָפּ.	4,49
„ הערב. נאָווע-קאַטאָוויץ (דורך זד.-וואָליאַ)	5,25
„ קראָקאָ-קאַטאָוויץ	6,21
„ לאָסק (אין וואָכענטעג)	7,10
שנעלצוג פון פּויזען—בערלין	7,30
פון לאָוויטש	7,35
„ קוטנאָ—גדיניע (פּלאָצק)	8,05
„ אָסטראָוו-וויעלק.	8,47
„ לעמבערג (שלאָף-וואַגאָן 3. קלאַס)	9.15
שנעלצוג פון וואַרשא	9,22
פון לאַסק (זונטאָג)	10,55
„ וואַרשא	11,30
„ פּויזען	12,15
„ קוטנאָ-פּלאָצק	12,52
„ לאַסק	15,30
„ פּויזען	17,54
„ קאַלושקי	18,50
„ נאָווע-הערב, טשענסטאָכאָוו (זד.-וואָליאַ)	19,40
„ קוטנאָ-פּלאָצק	19,45
שנעלצוג בערלין-פּויזען	20,20
פון וואַרשא (שלאָף און רעסטאָראַן-וואַגאָן)	21,34
„ לאַסק (פרייטאָג, שבת, זונטאָג, חגאות)	21,48
„ קוטנאָ-פּלאָצק	22,28

פאָהרט אָפּ:	
קיין קוטנאָ-פּלאָצק	0,32
„ הערבי-נאָווע-קאַטאָוויץ (זד.-וואָליאַ)	0,42
„ אָסטראָוו-לעשנאָ	1,18
שנעלצוג קיין וראָצלאַוו (דורך אָסטראָוו)	2.47
שנעלצוג קיין וואַרשא	3,51
קיין וואַרשא	5,04
„ פּויזען	6,40
שנעלצוג קיין וואַרשא	7.38
קיין קאַלושקי	8,35
„ לאַסק (קאַלומני)	9,05
שנעלצוג קיין פּויזען	9,35
קיין קוטנאָ	9,45
„ פּויזען	11,45
„ קוטנאָ	12,25
שנעלצוג וואַרשא	13,10
קיין לאַסק	13,40
„ פּויזען	15,10
„ קוטנאָ-פּלאָצק	15,20
„ לאָוויטש	15,35
„ נאָווע-הערבי, קשענסטאָכאָוו	17,40
„ וואַרשא	18,10
„ אָסטראָוו-וויעלקאָפּ.	19,35
„ לאַסק	20,00
„ לאָוויטש	20,25
„ לעמבערג (פערבינדונג בודאַפּעשט)	20,42
שנעלצוג פּויזען—בערלין (שלאָף-וואַגאָן)	21,42
קוטנאָ (פּלאָצק) גדיניע	22,00
קיין קאַטאָוויץ-קראָקאָ	22,55

קינאָ **ZACHĘTA** זגיערזשער-גאַס 26.

היינט און טעגליך ! — גרויסער דאָפּעלט פּראָגראַם

1-טע בילד. אָריגינעלע דראַמע א. נ.

דר. מאַסענא

אין דער הויפּט-ראָל מיכעל וועראַ

2-טע בילד א. נ.

„מאָן געגען זיין ווילען"

די פרעכטיגסטע קאָמעדיע פון אַלע צייטען אונגעוועהנליכער קנויל פון צופאַלען.

אין דער הויפּט-ראָל מאָנטע באַנקס

אַכטונג ! זומער-סעזאָן אָנהויב פון סעאַנסען פון 5.30, יום-טוב דעם 4. ד. ח., שבת און זונטאָג פון 3 נאָכמיט. אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון י. סטעפּאַנסקי. פּרייזען ערמעסיגט. פּרייזען ערמעסיגט.

הייזער אין בערלין

נעהמט אָן צו פערוואַלטען

St. Dobranicki Berlin-Wilmersdorf Nassanischestr. 48.

צייטווייליג: לאָדז, פּיעטריקאָווער 42, טעל. 206-32

היפּאָטעק-הלואות, קויף — פערקויף פון הייזער.

די בעסטע רעפערענצען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

1 זאַוואַדזקאַ 1

נאָר פאַר וועגערישע הויט-קראַנקהייטען און מענערשוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער, קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערוועז-קראַנקהייטען.

קוואַרץ-לאַמפּ-עלעקטרישער הייל-קאַבינעט - קאָסמעטיק.

טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָוונד

זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמ.

בעזונדערע וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

וויזיט 3 זלאָטעס

אויטאָגענישע שווייסונגען

מעטאַל-בעאַרבייטונגען און שלאָסער-אַרבייטען

פאַר האַנדוועקער ראַבאַטן

J. Reder, Łódź

Konstantynowska 11/13, (róg zachodniej)

געגעבען בעלוינונג.

ס'איז פערלוירען געוואָרען אַ בייטעלע מיט 2 פּערטעל לאָסען פון 23. מלוכה-לאָטעריע 1-טע קלאַס. די נומערן זענען: 50307 און 198216. אויף די זעלבע לאָסען זענען אַרויס קרנ'ס. פאַר'ן פינדער האָט עס נישט קיין שום ווערט, ווייל ס'איז געמעלדעט געוואָרען דער קאָלעקטור. דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען געגען בעלוינונג אָפּצוגעבען צו ה' פינעס, אַל. 1-טער מאַי 41 וואוינונג 47.

וועבמייסטער

צוריקגעקעהרט פון אויסלאַנד. לאַנגיעהריגער טיכטיגער פאַכמאַן אין זגערזשער טעקסטיל-אויסאַרבייטונג

זוכט איין פּאָסטען

עווענטועל איין שותף מיט קאַפּיטאַל צו ערפאַהרען טעלעפאָן 221-93.

אַנ'איינגעריכטעטע פאַבריק

פון 12 ברייטע מעכאַנישע שטיהל (פון 60—72 צאָל) עווענטועל די בלויז-שטיהל פּרייז-ווערט צו פערקויפען. אַדרעסען אָפּצוגעבען אין אַדמ. פון „לאָדזער טאַגעבלאַט" אונטער „Fabryka".

ס'איז ערעפענט געוואָרען

אויגען-קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פּעטריקאָווער 90 טעל. 221-72

נעמט אָן שטענדיגע אויגען-קראַנקע (צוו עקס אָפּעראַציע א.אַ.וו.) ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 1-9 און פון 4—7.30 אָוונד.

טוך- און קאָרט-לאַגער

Sz. Maroko

לאָדז, נאַוואָמיעסקאַ № 2

פּראָנט 1-טער שטאָק, טעל. 15948.

עמפּפעהלט צום פריהלינג און זומער-סעזאָן אַ גרויסען אויסוואַהל פון די נייעסטע און בעסטע דאַמען- און הערען-שטאָפען

ביטשריפטעז

אַקטעז, ירושות, עצות

ערלעדיגט ביורא

זאַמעק, פּאַמאַרסקאַ 19

קאָלערטע און ווייסע

דאַמען-וועש

ROBOTA RĘCZNA—האַנד-אַרבייט

נעמט אָן צו שטיקען און נייען מיט אייגענע ווי אויך אָנפערטרויטע וואַרע ווי Petite-reine Crêpe-de-Chine א.ז.וו. אַלעס לויט פּאַריזער און ווינער זשורנאַל. זאַוואַדזקאַ 27 בלייוויס.

טעלעפאָנירט 186-32 קומען מיר צום קונדע

„פּראַצאַ"

קאָנצעסיאָנירטע פּראָפ. פרויען-קורסן, וואָלטשאַנסקאַ 21, טעל. 167-15.

ס'ווערט אָנגענומען איינשרייבונגען אויף פאָלגענדע אָפּטיילונגען:

1) דאַמען-שניידעריי,
2) שטיקעריי—האַנד-אַרבייט,
3) וועש-נעהעריי,
4) קאַפּעלושען-פאַסאָנירען,
5) אָנדולאַציע,
6) מאַניקיר.

דער סעקרעטאַריאַט איז אָפען פון 9—1 נמ.

אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם בצדק כל אמרי פי ואין בהם נפתל ועקש

אויב איהר ווילט ערלעדיגען אייערע אַנגעוועהטאָגטע ענינים זאָלסטו קומען צו לויפען אין דעם ביוראָ

פּעטריקאָווער 17

2-טער הויף פּאַרטער

דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, טעל. 148-79.

וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי פּיטעס, קלויזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען איז משך פון 24 שעה. אַפּעלאַציעס, אַפּאַזיציעס, אַדוואָקאַניעס, רעקורסען וועגען פּעסער, וויזעס אין קאָמיסאַריאַט-זשאָנדו, וועקסעל-אינקאַסאָ אויף גאַנץ פּוילען און גאַליציען ווערען פּינקטליך און געוויסענהאַפט ערלעדיגט צו די ביליגסטע פּרייזן. שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, איבערזעצונגען אינטערוועציעס, אַקטען, דאַראַויזינעס אַלערליי ספּראַוועס ווערען אָנגענומען אַדורכצופיהרען, עווענטועל מיט אַנ'אַדוואָקאַט.

י. מאַנעלא

2-טער הויף פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, טעל. 148-79.

פּוילישע שפּראַך

ווערט ערלערנט גרינדליך דורך אַ סטודענט צאַמענהאָף (?) וואָכאָדניאַ 29, וו. 3

וויכטיג פאַר דאַמען !

מאַכט איך די עלעגאַנטסטע דאַמען-הי"ט נאָך דער לעצטער פּאַריזער מאָדע און די עלעגאַנטסטע היטע איבעראַרבייטע איך אויף גאַנצליך ניי. געדענקט דעם אַדרעס:

נאָר פאַר 2.50 זל.

23 זאַוואַדזקאַ 23

אין הויף, 2-טען איינגאַנג, לינקס פּאַרטער.

בעמ.: נייע היטען די לעצטע נייהייטען אין פיינער אויספערטיגונג — 50 פּראָצ. ביליגער ווי איבעראַל

„TOLA"

דאַמען-סאַקעוקלעס

פון אַלטע פילץ-היטען אינגט אַהערגעפיר מענער דאַמען-היט, מאַך איך די שענסטע פאַ אַ בראַכאַ אויסשטעלונגען איין פּייזינ-אויס פיהרונג צו שפּאַט ביליגע פּרייזען.